

Türk Halkından
AZERBAYCANA ARMAĞAN

Vakfımızca yaptırılan
BAKÜ ŞEHİTLİK CAMİİ ibadete açıldı

Türkiye Diyanet Vakfı

 HABİTAT 2'de

Vakfımızdan Yeni Bir Atılım

TV Prodüksiyon Merkezi

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

HABER BÜLTENİ
AĞUSTOS 1996
SAYI : 41

SAHİBİ

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Mehmet KERVANCI
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü

Süreyya BALKIŞ
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü

Yusuf ERDOĞDU
Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürü

Yayına Hazırlayan

Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Dizgi - Grafik

Hasan ÇALIŞKAN

Dağıtım Sorumlusu

Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - ANKARA
Tel : 417 12 35 • Fax : 417 12 45

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ
Bayındır Sokak No: 55 • Kızılay - ANKARA
Tel: 425 27 75 • Fax : 417 00 09

Renk Ayrımı

ÇAĞDAŞ • 230 65 59 • ANKARA

İÇİNDEKİLER

BAŞYAZI 1

Azerbaycan Bakü Şehitlik Camii

Muhteşem Bir Törenle İbadete Açıldı 2

Azerbaycan Bakü Karaçukur Hacı Salih

Gürkan Camii 6

Vakfımız Altındağ Kız Öğrenci Yurdu Öğrencilerine

Veda Yemeği 8

RÖPORTAJ - Doç.Dr. Mustafa Erdem

Kırgız Öğrenciler Ülkelerine Dönüyor 10

Türkiye Diyanet Vakfı HABİTAT II'de 15

MAKALE - Doç.Dr. Sezer Akarcalı

Medyanın Etkisi ve Eğitim 16

Bakü İlahiyat Fakültesi Öğrencileri

Vakfımızı Ziyaret Etti 18

MAKEDONYA

Yrd.Doç.Dr. Mehmet İbrahim 22

Türkiye Diyanet Vakfı Prodüksiyon Merkezi 28

Yurtdışına Yönelik Faaliyetler 31

Şube Faaliyetleri 32

Başıyazı

Geleceğe Hazırlanmak

Mehmet Kervancı
Genel Müdür

Soğuk savaş döneminin cenderesinden kurtulan dünya, şimdi de kendini "Yeni Dünya Düzeni"nin kararsız dengeleri içinde buldu. Hedeflerin ve çıkarların henüz tam olarak tanımlanamadığı bir dönemi yaşıyoruz. Günümüz uluslararası ilişkilerinin oynak, karmaşık ve ilkesiz karakteri burdan kaynaklanıyor. Artık kimse kimseye sabit mevzilerden ateş etmiyor ve kimse kimseyi sabit mevzilerde karşılamıyor. Günümüz dünyasının yenisinden ve eskisinden farklı bir istikrar arayışında olduğunu görüyoruz. Mevcut istikrarsızlığın bedelini bazıları çok ağır ödüyorlar ve bu global dengesizliğin bedelini ödeyenlerin çoğu bizim kardeşlerimiz.

Şimdi tekrar tekrar sorulması ve cevaplanması gereken soru şu: Biz bu belirsizliğin, düzensizliğin ve istikrarsızlığın neresindeyiz?

Tam ortasında!

Tarihî gelişmeler önümüze yeni açılım imkanları koyduğunda ve Türkiye, çevresinde olup biten bazı hâdiselere müdahil olmak mecburiyetiyle ilk defa yüz yüze geldiğinde, hepimizin ortak bir mazereti vardı: Hazırlıksız yakalandık!

Ancak bu, altı-yedi yıl öncesinin mazeretiydi. Altı-yedi yıl önce hazırlıksız yakalandığını görmüş ve kabul etmiş bir idrakin, şimdi hâlâ aynı mazeretin arkasına saklanması mümkün müdür?

Etrafımızdaki istikrarsızlık ve bu istikrarsızlığın bizim açımızdan taşıdığı riskler gerçekten korkutucudur. Ama bu olgu, ülkemizin, insanımızın ve kültürü-

müzün karşı karşıya bulunduğu ufuk genişlemesine kayıtsız kalmamızın bir mazereti olamaz. Şayet Türkiye, önündeki bu yeni ufuk çizgisini yakalayamazsa, asıl o zaman etrafındaki istikrarsızlık tarafından bloke edilecek ve hareketsiz kalacaktır.

Türkiye Diyanet Vakfı; ülkemizin, insanımızın, kültürümüzün ve hatta dinimizin önündeki bu yeni ufuk çizgisini yakalama iradesini ilk ortaya koyan kuruluşlarımızdandır. Kafkaslarda ve Türkistan'da soydaş ve dindaşlarımızla el ele, gönül gönüle yürütülen hizmetler; buraya yapılan dinî, hayrî, sosyal ve kültürel yardımlar "hazırlıksız yakalanma" mazeretini kırmaya dönük çabalardır. Vakfımız ilk günkü kararlılığını aynen muhafaza etmektedir ve alınan mesafeler, elinizdeki bülteni takibedenlerce yakinen bilinmektedir.

Vakfımızın bu kardeş topluluklar nezdinde başlattığı eğitim seferberliği, hem Allah rızasına ulaşmanın, hem de bu kardeşlerimizle geleceğe birlikte hazırlanmanın en emin, en sağlıklı ve en uzun vadeli yöntemi olarak kısa zamanda yaygınlaşmış, muhataplarınca çok büyük bir memnuniyetle karşılanmıştır.

Dinî ve millî projeksiyonlara sahip başka kişi ve kurumların da bu seferberliğe iştirakiyle, yakın bir gelecekte, muazam bir coğrafyanın aynı noktaya bakması, böylece Türkiye'nin, kendisini kuşatan her türlü tehdidi de aşması mümkün olabilecektir.

Gayret bizden takdir Allah'tandır.

AZERBAYCAN BAKÜ ŞEHİTLİK CAMİİ

Muhteşem Bir Törenle İbadete Açıldı

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan Bakü'deki Şehitlik hiyabanında yaptırılan "Şehitlik Camii" muhteşem bir törenle ibadete açıldı.

70 yıl Komünist rejimin baskısı altında yıllarca acı ve zulüm içerisinde yaşayan, dinlerinden, tarihlerinden, kültürlerinden koparılmaya çalışılan Azerbaycan'lı kardeşlerimiz, bağımsızlıkla birlikte bu sıkıntılardan kurtulmuş, fakat yıllarca yapılan tahribatlar neticesinde diğer Türk Cumhuriyetleri gibi yeni sıkıntılara düşmüşlerdir.

Halkta dine karşı büyük bir susamışlık varken, dini, insanlara anlatacak din adamı; din adamı yetiştirecek okul, içinde gönül rahatlığıyla ibadet edebilecekleri cami ve daha bir çok alanda sıkıntı had safhaya ulaşmıştır.

Türkiye Diyanet Vakfı, kardeş Azerbaycan Cumhuriyetindeki soydaşlarının acılarını bir nebze olsun dindirmek, bu sancılı dönemi en az sıkıntı ile atlattıklarını temin etmek amacıyla bütün imkânlarını seferber etmiştir. Bunun bir örneği de ibadete açılan "Şehitlik Camii"dir.

Caminin açılış törenine Azerbaycan Başbakan Yardımcısı İzzet Rüstemov, T.C. Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Kafkas Müslümanları İdaresinin Başkanı Şeyhülislam Allahşükür Paşazâde, T.C. Bakü Büyükelçiliği Müsteşarı Kemal Diriöz, Türkiye Diyanet Vakfı temsilcileri, Hristiyan ve Musevi cemaatlerinin liderleri ile kalabalık bir topluluk katıldı.

CAMİNİN PROJESİ HAKKINDA KISA BİLGİLER

Caminin projesi, 16. asır klasik Türk-Osmanlı mimari tarzına göre hazırlanmıştır. Bu sebeple cami Mimar Sinan çağının özelliklerini taşımaktadır.

Merkezi kubbenin yerden yüksekliği 15 m., kubbenin çapı 9.5 m.dir ve 4 yarım kubbe ile desteklenir. Caminin sağında ve solunda birer şerefeli iki adet minaresi bulunmaktadır. Son cemaat mahalli, mermerden dört sütun üzerinde yanlarda birer küçük, ortada büyükçe bir kubbe ile kapatılmıştır.

Caminin iç kısmı 150 m2. mahfil katı 75 m2, son cemaat mahalli ise 22 m2 dir. Bu hali ile kapalı alanda aynı zamanda 350 kişi ibadet edebilecektir. Ancak caminin etrafı açık ve saf tutmaya müsait olduğundan ihtiyaç halinde Cuma ve Bayram Namazlarında dört-beş bin kişi aynı anda namaz kılabilir.

Caminin proje müellifi, İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim üyelerinden Dr. Aydın Yüksel'dir.

Cami Hakkında Diğer Bilgiler:

*Azerbaycanlı kardeşlerimize, caminin İstanbul'u hatırlatması için projede klasik Türk-Osmanlı mimari tarzı seçilmiştir.

* Cami inşaatında kullanılan mermer, çini, kurşun ve ahşap yapı elemanları Türkiye'den getirilip yerine monte edilmiştir.

* Mermerden yapılmış olan mihrap ile dış cephe kapıları üzerine yazılmış olan ayetler ve süslemeler altın varakla kaplanmıştır.

* Minare şerefelerinin kandillerle aydınlatılması geleneğine uyularak, caminin minare şerefeleri kandillerle aydınlatılmıştır. Spot lambaların şerefe taşlarında açılan oyuklara yerleştirilmesi suretiyle, kandille aydınlatmada yeni bir usul uygulanmıştır.

* Caminin ısıtma tesisatı yerden ısıtma usulüyle yapılmıştır. Bu sebeple kış mevsiminin soğuk günlerinde cemaat sıcak bir zemin üzerinde ibadetini rahatça yapabilecektir.

* Minarelerin, biri caminin dışından, diğeri içerden olmak üzere ikiye kapısı bulunmaktadır. Bu kapılardan hem minarelere, hem de mahfil katına çıkılabilir. Böylece kadın cemaatin minare kapıları ile doğrudan mahfil katına çıkmasına imkan sağlanmıştır.

* Bu caminin projesi İstanbul ve Aşkabat-Kıpçak Obasında da uygulanmıştır. Yani bu caminin biri İstanbul'da diğeri Aşkabat-Kıpçakda olmak üzere iki kardeşi bulunmaktadır.

* Caminin bütün masrafları Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanmış, halısı ise Cumhurbaşkanımız Süleyman Demirel tarafından serilmiştir. Bu sebeple Şehitlik Camii ve çevresindeki binalar Anadolu Türklerinin Azerbaycanlı kardeşlerine bir hediyesidir.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan'a 8 adet cami yapıldığını belirterek, "Dinimizde caminin önemi çok büyüktür. Özellikle Bakü Şehitlik Camii'nin şehitler diyarında olması ise Türkiye Cumhuriyeti Anadolu Türklüğü ve Azerbaycan Türklüğünün kardeşliğini, beraberliğini, gönül birliğini, ideal birliğini ifade eden bir anlam taşımaktadır. Bu minarelerden günde 5 defa okunan ezanlarla şehitler yad edilecek. İnşallah Cenab-ı Hak bu şehitlerimizin yüzü suyu hürmetine Azerbaycan halkının ebediyete kadar hür ve müstakil olarak yaşamasına yardımcı olacaktır." dedi.

Kemal Dirioz
T.C. Bakü Büyükelçiliği Müsteşarı

D a h a
sonra kür-
süye gelen
T.C. Bakü
Büyükelçiliği Müste-
şarı Kemal
Dirioz ise,
bu camiye

Azerbaycan ve Türkiye arasındaki dostluğun bir timsali olarak gördüğünü ifade ederek "İslâm Dini'ni, insanları birleştirici, insanları iyi yola sevk etmek isteyen ortak anlayışın bir timsali olarak görüyorum" dedi.

Azerbaycan'ın bağımsızlığı ve topraklarını korumak için canlarını feda eden şehitlerin hatırasına inşa edilen caminin uzun yıllar Azerbaycan halkına hizmet edeceğine inandığını söyleyen Kemal Dirioz, Türkiye Diyanet Vakfı'na da bu camiye yapmalarından dolayı teşekkür etti.

D a h a
sonra bir
konuşma
yapan Rus
ve Proves-
lap Kilise-
si Başkanı

Akmendrit Aleksandır
Rus ve Proveslap Kilisesi Başkanı

Akmendrit Aleksandır da, Azerbaycan'daki dinî gelişmelerin

Mehmet Kervancı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Üyesi ve Genel Müdürü

Tören münasebetiyle ilk konuşmayı yapan Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi ve Genel Müdürü Mehmet Kervancı, Türkiye Diyanet Vakfı'nın 21 yıl önce kurulduğunu ve kurulduğu

günden bu yana, başta Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerini destekleme yanında, dinî, sosyal ve kültürel alanlarda faaliyette bulunduğunu anlattı. Vakfın Türkiye genelinde 940 şubesi bulunduğunu söyleyen Kervancı, "Bu şubelerimizde ülkemizin dinî ve millî varlığının gelişmesi, hizmetlerin daha etkili olması için imkânlar ölçüsünde her türlü gayret sarfedilmektedir." dedi.

Türk Cumhuriyetlerinin özgürlüğe kavuşması neticesinde, Türkiye Diyanet Vakfı hizmetlerinin bu ülkelere de ulaşmaya başladığına işaret eden Mehmet Kervancı,

mutluluk verici olduğunu, dini alanda yapılan gelişmelerin insanları her alanda ileriye götüreceğini belirterek Şehitlik Camii'nin hayırlı olmasını diledi.

Kafkas Müslümanları İdaresi ve Kafkas Âli Dini Şûrası Başkanı Şeyhülislam Allahşükür Paşazade de yaptığı konuşmada, savaş neticesinde çok şehit verdiklerini, çok kan döküldüğünü, bunların

Daha sonra bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz; bugünün çok anlamlı bir gün olduğunu, Kâbe'nin bir şubesini Azerbaycan'da açmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Açılan caminin Türkiye'nin Azerbaycan'lı kardeşlerine bir hediyesi olduğunu ifade eden Mehmet Nuri Yılmaz "Bu cami şehitlerin ruhuna

Mehmet Nuri Yılmaz
Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

bir ithaftır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir nişanını ve alametini taşıyan bu cami hayırlara vesile olacaktır." dedi.

İslam Dini'nin dinler arası diyaloga açık bir din olduğunu da ifade eden Mehmet Nuri Yılmaz "İnsanlığın

mutluluğu, saadeti ve selameti için semavi din mensuplarının biraraya gelmeleri, el ele vermeleri, insanlığın kördüğüm olmuş meselelerini çözmeye çalışmaları gerekmektedir. Azerbaycan'da üç

din mensubunun biraraya gelmesi, Azerbaycan'ın insan haklarına, din ve vicdan hürriyetine gösterdiği ilginin, verdiği önemin bir nişanıdır." dedi.

Türk cumhuriyetlerinin hepsinin kardeş olduğuna ve birbirlerine muhabbet beslemek durumunda olduğuna, düşmanların husumetine meydan verilmemesi gerektiğine işaret eden Mehmet Nuri Yılmaz "Azerbaycan Türkiye'nin sevdiği, Türkiye'nin sevdalısı olduğu bir ülkedir. Azerbaycan bizim canımızdır, Azerbaycan bizim sevgimizdir, bunu böyle bilesiniz. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızis-

Şeyhülislam Allahşükür Paşazade
Kafkas Müslümanları İdaresi ve Kafkas Âli Dini Şûrası Başkanı

sonucunda da bağımsızlığa kavuştuklarını belirterek, "Şu an elbette sıkıntılarımız var. Fakat biz inanıyoruz ki, 70 yıl içerisinde akan kanlarımız boşa gitmedi. 70 yıllık dönemde ibadet yeri olarak taş üstüne taş koyamıyorduk. Ama Allah'a şükür ki bugün bu camiyi ibadete açıyoruz. Unutmayın ki şehitler yeşil ağaç gibidir. Şehitlik Hıyabanı'nın yanına yapılan bu camide okunan ezanlar, yapılan dualar bir su gibi şehitliğe dökülecektir." dedi.

Bugün, siyasî ve iktisadi alanda dünya devletleri içerisinde nüfuzlu bir devlet konumunda olduklarını söyleyen Allahşükür Paşazade, "Ben inanıyorum ki eğer halkımız birleşir, maneviyatımıza darbeler, yalanlar vuranlar olmazsa geleceğimiz parlak olacaktır" dedi.

İMAM BÜROSU

Caminin sol tarafına caminin görüntüsünü kapatmayacak şekilde iki katlı bir bina yapılmıştır. Bu binanın üst katı imam odası olarak projelendirilmiştir. Bu katta bir imam odası diğer toplantı ve kabul salonu olarak kullanılmak üzere, genişçe iki oda, tuvaletler ve mutfak bulunmaktadır.

Nöbetçi imam bu odada devamlı olarak oturacak ve gelenlerle muhatap olacaktır. Ayrıca şehitliği ziyarete gelip camide namaz kılmak isteyen devlet adamları ve diğer önemli kişiler için toplantı ve kabul salonu yapılmıştır.

İmam odası bir nevi danışma bürosu gibi de hizmet yapacaktır.

İmam bürosunun alt katı tuvalet olarak düzenlenmiştir. Binanın tuvalet kısmında 6 adedi erkekler, 4 adedi kadınlar için olmak üzere 10 tuvalet kabini bulunmaktadır. Bu bölümde tuvalet kabinleri lavabolar yanında kadın ve erkekler için 10 adet abdest alma mahalli de yapılmıştır. Şehir suyunun kesildiği zamanlarda tuvaletin ve camiye gelip abdest alacakların susuz kalmamaları için yeterli kapasitede su depoları yapılmıştır. Bu sebeple şadırvan ve tuvalet bölümleri su kesintisinden etkilenmemektedir.

tan, Türkmenistan, Özbekistan ve Tacikistan bunlar kardeşlerdir. Bir nevi bir elin parmakları gibidirler. Parmaklar arasında farklılıklar vardır ama kök birdir. Hepsini aynı bileğe bağlıdır, aynı elin parmaklarıdır. Onun için kansız, kavgasız hürriyetine kavuşmuş olan bu kardeş cumhuriyetler birbirine daima muhabbet beslemelidir. Bizim dinimiz telkin dinidir, muhabbet dinidir. Bizim dinimiz bütün dünyayı, bütün insanları bir ümmet, bir aile, bir topluluk olarak kabul eder. Tabii soydaşların, dindaşların birbirleri üzerinde daha çok hakları vardır. Biz dindaşlarımıza, soydaşlarımıza Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Diyanet Vakfı olarak elimizden gelen her türlü yardımı yapmaya gayret ediyoruz. Bizim yaptığımız daha çok manevi sahadadır. İşte bu cami, yaptığımız manevi yar-

Bizim gayemiz buraya herhangi bir kötü niyetli, art düşünceli hareketle fikirler ithal etmek değildir. Tarihten gelen bağımızın, kardeşliğimizin, dostluğumuzun bir simgesi olarak bir hatıra bırakmaktır.

dımlardan bir tanesidir. Diğer cumhuriyetlere de camiler inşa etmekteyiz. Kültür merkezleri, fakülteler açmaktayız. Bizim gayemiz buraya herhangi bir kötü niyetli, art düşünceli hareketle fikirler ithal etmek değildir. Tarihten gelen bağımızın, kardeşliğimizin, dostluğumuzun bir simgesi olarak bir hatıra bırakmaktır. Biz biliyoruz ki, bu topraklar çok berekli topraklardır. Tarih boyunca nice şahsiyetler yetiştirmiştir. Şairler, edipler bu topraklardan çıkmıştır. Bu bereketli topraklarda yetişen insanların kaynak kitapları, eserleri İslam dünyasının bir çok ilim

ŞEHİTLER ÇEŞMESİ

Caminin kible tarafında inşa edilen Şehitler Çeşmesi de Türk-Osmanlı mimari tarzına göre inşa edilmiştir. Proje mimari Dr. Aydın Yüksel'dir. Çeşmede kullanılan çini, mermer ve kurşunlar Türkiye'den getirilip yerine monte edilmiştir.

Mermerler üzerine yazılmış olan ayetler ile süslemeler altın varakla kaplanmıştır.

Çeşmenin su tesisatı, hem şehir suyundan, hem de çeşme için özel olarak yapılmış depodan su alacak şekilde yapılmıştır. Özel depo temiz suyla doldurulduğu takdirde, Şehitler çeşmesinden her zaman temiz su içmek mümkün olabilecektir.

ŞADIRVAN

Caminin giriş kapısı tarafına yapılan eserlerden biri de şadırvandır. 8 mermer sütun üzerine oturan şadırvanda 8 adet abdest alma yeri bulunmaktadır. Şadırvanın ortasındaki su haznesinin etrafına yazılan ayetlerle süslemeler altın varakla kaplanmıştır. Su tesisatı şehir suyu şebekesine bağlanmıştır. Şadırvandan aynı anda 8 kişi abdest alabilmektedir. Şadırvanda kullanılan mermer, kurşun ve ahşap çatı malzemesi Türkiye'den getirilip yerine monte edilmiştir.

İzzet Rüstemoğlu
Azerbaycan Başbakan Yardımcısı

yuvalarında tedris edilmektedir, okutulmaktadır. Anadolu kültürlerine de burada yetişen yüce simaların büyük rolü olmuştur. Anadolu bu topraklara minnet borcunu taşımaktadır. İşte biz bunun farkında ve şuurlunda olarak bu borcumuzu ödemeye çalışıyoruz. Din kardeşlerimize Allah rızası için hizmet etmek istiyoruz. Bu cami Azerbaycan halkına hayırlı uğurlu olsun." dedi.

Son konuşmayı yapan Azerbaycan Başbakan Yardımcısı İzzet Rüstemoğlu da, Şehitlik Camii'nin muhteşem bir eser olduğunu ifade ederek camiye emeği geçenlere teşekkür etti.

Türkiye Cumhuriyetinin, Türk dünyasında çok büyük ve kudretli bir devlet olduğunu söyleyen İzzet Rüstemoğlu "Türkiye, Türk cumhuriyetlerinin inanç yeridir, ümit yeridir. Ben ve Azerbaycan halkı bunu takdir ediyoruz. Türkiye ve Azer-

baycan kardeşidir. Yıllardır birbirimizden ayrı yaşadık, ama çok şükür şimdi kavuştuk. Azerbaycan'la Türkiye arasında ekonomik, kültürel, dini ve manevi alanda ilişkilerimiz mevcuttur. Türkiye devamlı yanımızdadır. Biz bunu Türkiye Cumhuriyetinin Azerbaycan halkına bir yardımı olarak kabul ediyoruz.” dedi ve Caminin yapımından dolayı da Türkiye Diyanet Vakfı'na teşekkür etti.

Törende 13 yaşlarında bir kız çocuğunun kendi yazdığı şiiri okuması davetlilere duygulu anlar yaşattı.

Tören konuşmalarından sonra “Azerbaycan Bakü Şehitlik Camii” Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile Şeyhülislam Allahşükür Paşazade'nin kurdeleyi kesmesiyle ibadete açıldı ve cuma namazı topluca eda edildi.

KARAÇUKUR HACI SALİH GÜRKAN CAMİİ

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan'da yapılan sekiz adet camiden birisi olan Karaçukur Hacı Salih Gürkan Camii'nde düzenlenen bir törenle ibadete açıldı. 450 cemaat kapasiteli, zeminden ısıtmalı bu cami'ye Türkiyeden Hacı Salih Gürkan tarafından 85 bin dolar yardım yapılmıştır.

Ahmet Uzunoğlu
GİNTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı
ve Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Üyesi

Karaçukur Hacı Salih Gürkan Camii

Gintaş Yönetim Kurulu Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Ahmet Uzunoğlu, yaptığı açış konuşmasında Karaçukur Hacı Salih Gürkan Camiinin, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından çok kısa bir süre içerisinde bitirildiğini belirterek bu caminin Azerbaycan halkına hayırlı ve

uğurlu olması temennisinde bulundu. Caminin müstemilatı hakkında da bilgi veren Ahmet Uzunoğlu, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından inşa edilen diğer camilerin de çok kısa bir zamanda bitirileceği müjdesini verdi. Bu caminin yapımında

Bağır Ağa

emeği geçenlere teşekkür etti.

Caminin yapımında büyük emeği geçen Bağır Ağa, tören münasebetiyle yaptığı konuşmasında Türkiye Diyanet Vakfı'na böyle güzel ve anlamlı bir cami yaptığından dolayı teşekkür etti. Caminin gayretli çalışmalar neticesinde çok kısa bir dönemde bitirildiğini söyleyen Bağır Ağa, kısa bir zamanda camiye ilave olarak imam lojmanı ve gasilhane yapılmasını istedi.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Müttevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz da yaptığı konuşmada, Türkiye Diyanet Vakfı'nın gerek Türkiye'de gerekse Türkiye dışında çok

miştir, cami inşaatları başlatılmıştır, inşallah bu hizmetlere yenilerini ekleyeceğiz. Bu cami bizden size Türkiye'yi hatırlamanız için bir hediyedir. Bu cami sizin caminizdir." dedi.

Azerbaycan'la Türkiye'yi birbirinden ayrı düşünmediğini söyleyen Mehmet Nuri Yılmaz "Karabağ bizim içimizde kanayan bir yaradır. Biz hep sizin dertlerinle dertlendik, sizin çektiğiniz ızdırabı biz de vicdanımızda çekmişizdir. Allah Türkiye'yle Azerbaycan'ı sonsuza dek muhafaza etsin. Bu dostluğumuzu, bu samimiyetimizi, kardeşliğimizi bozmak isteyenlere fırsat vermesin. Bu caminin hayırlı olmasını diliyorum." dedi.

Daha sonra bir konuşma yapan Kafkas Müslümanları İdaresi ve Kafkas Âli Dini Şurası Başkanı Şeyhülislam Allahşükür Paşazade de Türkiye

Diyanet Vakfı'nın yardımlarıyla Azerbaycan'da iki adet caminin açıldığını belirtti.

Bu caminin insanları birleştireceğine işaret eden Allahşükür Paşazade "Karacukur'da bu yükselen minareler, Allah'ın

birliğine, vahdede, kardeşliğe, insanları birbirine yardım etmeye çağıracaktır. Bu cami maneviyatımıza tesir edecektir. Biz bundan sonra inşallah camiler, medreseler açacağız. Bu cami hepimize hayırlı olsun" dedi.

Cami Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Müttevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile Şeyhülislam Allahşükür Paşazade'nin birlikte kur-

Şeyhülislam Allahşükür Paşazade
Kafkas Müslümanları İdaresi ve Kafkas Âli Dini Şurası Başkanı

deleyi kesmesiyle ibadete açıldı. Daha sonra topluca öğle namazı kılındı.

Akşam namazından sonra Bakü'nün bir başka camisinde şehitlerin ruhuna ithafen Türkiye'den giden hafızlar tarafından mevlüt ve Kur'an okundu.

Şehitlik ve Karaçukur Hacı Salih Gürkan Camii'nin ibadete açılmasından sonra Azerbaycan'da inşasına devam edilen camiler gezilerek inşaatlar hakkında bilgi alındı. Azerbaycan hükümeti tarafından yaptırılan diğer camiler de gezildi. Bu esnada halkın yoğun ilgi ve alakası gözlemlendi.

ŞEHİTLER MESCİTİ

Şehitler bağında bu mescit ki var
Şehitin ruhuna heykildi sanki!
Göklere yücelen bu çift minare
Allah'a açılan ilkeldi (1) sanki.

Rahmet dilemeğe yücelip göye
Bir ağ güverçindi konmuş zirveye
Şehitime rahmet dedirtsin geye
Heyden düşmüş (2) taşa hey geldi sanki!

Bakü'nün üstünde altın taç gibi!
Yücelik timsalı bir Miraç gibi!
Tohumdan boy vermiş bir ağaç gibi
Güdretili eliyle dikeldi sanki.

Mehmet ASLAN

(1) İlkeldi = İki eldi
(2) Heyden düşme = Gücünü kaybetme

Mehmet Nuri Yılmaz - Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Müttevelli Heyeti Başkanı

büyük hizmetler gerçekleştirdiğini, dışarıya yönelik hizmetlerinin çoğunun da Azerbaycan'a yapıldığını ve bu hizmetlerin devam edeceğini söyledi.

Azerbaycan'ın Türkiye ile asırlardan beri tarihi bir bağı olduğuna değinen Mehmet Nuri Yılmaz "Biz aynı dili konuşuyor, aynı inancı taşıyor, aynı duyguları paylaşıyoruz. Onun için diğer ülkelere nazaran Azerbaycan'a daha çok hizmet veriyoruz ve vermeye devam edeceğiz. Bu manada Azerbaycan'a ilahiyat fakültesi açıl-

Vakfımız Altındağ Kız Öğrenci Yurdu Öğrencilerine VEDA YEMEĞİ

tir. Bu durumda eğitimin nitelikli kılınması ve sürekliliği için gönüllü kuruluşlara büyük görev düşmektedir. Bu mânada Vakfımız, kurulduğu günden beri eğitim ve öğretim alanında büyük hizmetler sunmuş ve sunmaya devam etmektedir.

Eğitim ve öğretim bir milletin en hayati meselesidir. Eğitim yüksek insanlık idealine ulaşmanın ön şartıdır. Onun içindir ki milletler fertlerinin eğitim ve öğretimine büyük önem verirler. Ülkemizde de eğitim konusu üzerinde titizlikle durulmakta, eğitimin geliştirilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Her ülkede olduğu gibi ülkemizde de eğitim problemleri inkar edilemeyecek kadar çoktur. Genelde eğitimin sürekliliğinin temini devletten beklenir. Ancak eğitim konusunda devletin yetersiz kaldığı da bir gerçek-

Türkiye Diyanet Vakfı eğitim ve öğretim alanında yüksek öğrenimde eğitim ve öğretimine devam eden öğrencilerin rahat ve güvenli bir ortamda barınmalarını temin amacıyla yurtlar inşa etmekte ve işletmektedir. Özellikle kız öğrencilerin barınma ihtiyacı konusunda sıkıntıya düştüklerini dikkate alan Vakfımız, bu amaç doğrultusunda Kayseri, Kastamonu ve Ankara'da birer kız öğrenci yurdu açmıştır. Bu yurtlarda barınan öğrencilerimizin rahat bir ortamda barınmalarını temin amacıyla da en uygun şartları oluşturmuştur.

Yüksek öğrenimleri süresince Vakfımız Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'nda kalan ve bu yıl mezun olarak yurdu-muzdan ayrılan öğrencilere Vakfımız Genel Merkezi'nde bir veda yemeği verildi. Yemeğe Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Ahmet Şark, Vakfımız Mütevelli Heyeti İkinci Başkanı Kemal Güran, Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi ve Genel Müdürü Mehmet Kervancı, Diyanet İşleri Başkanlığı Başmüfettişi Halit Güler, Vakfımız genel müdür yardımcıları ve Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'ndan mezun olarak ayrılan kız öğrenciler katıldı.

Yemekte bir konuşma yapan Vakfımız Genel Müdürü Mehmet Kervancı, Vakfımızın kuruluş amacı ve faaliyetlerini özetleyerek, eğitim ve öğretim konusunda vakfımızın gerçekleştirdiği hizmetleri anlattı. Yurtta kalan öğrencilerin rahat ve huzur içinde barınmalarını sağlamak amacıyla Vakıf olarak hiç bir fedakarlıktan kaçınılmadığını belirten Mehmet Kervancı, "ufak tefek aksaklıklar olabilir, bu imkanlar nisbetinden kaynaklanmaktadır. Ancak bunu da normal karşılamak gerekir, çünkü biz diğer illerimize de böyle yurtlar açma gayreti içerisindeyiz, buralara da kaynak ayırıyoruz." dedi.

Süleyha Kahraman

-Nerede ikamet ediyorsunuz? Ankara'da Hangi okulda okuyorsunuz?

-Ben Kayseriliyim, Kayseri'de ikamet ediyorum. Ankara'da Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümünde okuyorum, bu sene mezun olacağım. 4 yıldır Türkiye Diyanet Vakfı'nın Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'nda kalıyorum.

-Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurdunu hangi sebeple seçtiniz?

-Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurdunun çok iyi ve güvenli olduğunu ve çok rahat olduğunu duydum ve kendim gelip gördüm. Diğer yurtları da gezdim gördüm ve Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurdunun diğer yurtlardan çok temiz ve güvenli olduğuna kanaat getirdim ve yurda kaydımı yaptırды.

-Diğer yurtlarla Vakfımız Altındağ Kız Öğrenci Yurdu arasındaki farkı değerlendirir misiniz?

-Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurdunu diğer yurtlardan ayıran en önemli unsur güvenilir ve huzurlu olması, daha sonra yatakhaneler gayet güzel dizayn edilmiş, ders çalışma odaları çok güzel, bana göre en önemli olay temizliktir. Bu yurttan da temizliğe çok önem veriliyor. İdareciler öğrencilere bir anne, bir baba şefkatiyle yaklaşıyorlar. Kısacası ben Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurdundan çok memnun kaldım ve öğrencilere de tavsiye ediyorum.

Hatice Akın

Efendim ben Konyalıyım ve Konya'da ikamet ediyorum. Burada Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde okuyorum ve bu sene mezun olacağım. 4 yıldır da Türkiye Diyanet Vakfı Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'nda kalıyorum.

Ben Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurduna tavsiye üzerine geldim. Evden uzakta olacağım için ailem ve benim için güvenli bir ortam önemliydi. Bu yurdu seçmemdeki en büyük etken de Türkiye Diyanet Vakfı'nın güvencesi oldu.

Ben Türkiye Diyanet Vakfı'nın maddi ve manevi gücüne tartışmasız inanıyorum. Şu ana kadar Türkiye Diyanet Vakfı'nın bize sunduğu imkanlar-

dan çok memnunum. Yurdun fiziki yapısına gelince, inkar edilemeyecek bir temizlik ve rahatlık söz konusu. Ders çalışma ortamı çok güzel, diğer yurtlarla kıyaslamak mümkün değil, mevcut yurtların içerisinde en güzeli diye değerlendiriyorum.

Eğer öğrenciler evden uzakta okuyacaksa ve yurttan kalacaksa mutlaka Türkiye Diyanet Vakfı'nın bir öğrenci yurdunda kalması gerek diye düşünüyorum.

Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurtlarının, diğer yurtlardan daha kaliteli hizmet sunduğunu söyleyen Mehmet Kervancı, öğrencileri başarılarından dolayı kutladı.

Daha sonra bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Ahmet Şark da ülkemizin, Dünyanın ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın bu öğrencilerden çok şeyler beklediğini belirterek, ülkemizin tüm dünyanın gözüne battığını, Müslüman Türk'ün, Müslüman Türk'ten başka dostu olmadığını söyleyerek öğrencilerin bu konuya dikkat etmeleri gerektiği üzerinde durdu.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın bir çok güzel hizmetlerde bulunduğunu, bunlardan birisinin de öğrencilerin kaldığı kız öğrenci yurtları olduğunu belirten Ahmet Şark, öğrencileri başarılarından dolayı tebrik etti.

Diyanet İşleri Başkanlığı Başmüfettişi Halit Güler de yaptığı konuşmada, cemiyetin erkek ve kadınlardan meydana geldiğini, kadınların da mutlaka hizmetin içine çekilmesi gerektiğini belirtti. Dünyada ve ülkemizde cemiyetin arzu edilen hedefe ulaşabilmesi için davanın erkek ve kadın tarafından beraberce ileriye götürülmesi gerektiğini söyleyen Halit Güler "Ben vatan toprağında kadın ve erkek ayrı-

mının yapılmasını hiç bir zaman hoş karşılamadım. Çünkü Türk Cumhuriyeti'ni meydana getiren her ferdi sevgi ve saygıyla kucaklamamız gerekiyor. Şunu da kabul etmek gerekir ki; milletimizi arzu etmediğimiz bir takım neticelere ulaştıran veya bugünkü ahlak buhranı, ahlak dejenerasyonu ve ahlak sıkıntısı içine sokanların içerisinde kadınların payının da büyük olduğunu unutmamalıyız. Bunu sinemada, tiyatrodan, basında görüyoruz. Ben acaba bizim hanımlarımız ne zaman devreye girecek, bizim cephedeki eksikliği tamamlayacaklar diye hep kendi kendime sorardım. Çok şükür Türkiye Diyanet Vakfı bu alana el attı. Eğitim alanında çalışmaları var. Ben hepinizi Türkiye Diyanet Vakfı'nın bir temsilcisi olarak görüyorum" dedi.

Öğrencileri temsilen konuşma yapan bir öğrenci de Türkiye Diyanet Vakfı'na verdikleri hizmetlerden dolayı teşekkür ederek "Yüksek öğrenimimiz süresince bize sağlamış oldukları rahat ve güvenli bir ortamda, sağlıklı ve mutlu bir şekilde eğitimimizi tamamlamızı sağladıkları için Türkiye Diyanet Vakfı'na sonsuz saygılarımızı sunuyoruz" dedi.

Vildan Özdemir

İzmirliyim ve İzmir'de ikamet ediyorum. Ankara'da Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Öğretim Fakültesi Çocuk Gelişimi ve Öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencisiyim, bu sene mezun olacağım inşallah.

Ben Türkiye Diyanet Vakfı Altındağ Kız Öğrenci Yurdunda bir yıldır kalıyorum. Fakat daha önceki yıllarda kalmadığıma çok pişman oldum. Daha önce başka bir yurttan kalıyordum. Arkadaşlarım bu yurdu tavsiye ettiler ve bu yurdun ders çalışma ortamının çok güzel olduğunu, Türkiye Diyanet Vakfı'nın maddi ve manevi desteğinin olduğunu, temiz bir yurt olduğunu söylediler. Ben de diğer yurttan ayrılarak bu yurda geldim ve gördüm ki öğrencilerin dersten başka hiçbir şeyi sorun edinmeyeceği bir ortam var.

Ben Türkiye Diyanet Vakfı'nın böyle yurtları çoğaltmasını diliyorum ve tüm öğrencilere de tavsiye ediyorum.

Kırgız Öğrenciler Ülkelerine Dönüyor

Vakfımız tarafından Kırgızistan Oş Üniversitesi bünyesinde açılan İlahiyat Fakültesi'nde eğitim gören öğrenciler hakkında, Fakültenin Dekan Yardımcısı Doç.Dr. Mustafa Erdem'le görüştük.

S. Efendim öncelikle kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

– Ben Doç.Dr. Mustafa Erdem, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Anabilim Dalı öğretim üyesiyim. 1993 tarihinden beri Kırgız öğrencilere ders vermek üzere Türkiye Diyanet Vakfı tarafından görevlendirildim ve şu anda Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurulu üyesi sıfatıyla Kırgızistan Oş Devlet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekan Yardımcılığı görevini de yürütmekteyim.

S. Vakfımız tarafından Kırgızistan Oş Devlet Üniversitesi bünyesinde açılan İlahiyat Fakültesi ile öğrencilerin Türkiye'ye getirilmesi hakkında bilgi verir misiniz?

– Kırgızistan Oş Üniversitesi yetkilileri Türkiye Diyanet Vakfı yetkilileriyle 17 Kasım 1993 tarihinde bir protokol imzaladılar ve protokola müsteniden Oş'da bir ilahiyat fakültesi açılması prensibe bağlandı. Daha sonra ilk imtihanları yapmak üzere 19 Aralık 1993 yılında Kırgızistan'a gönderildim. Böylece ilk eğitimimizi vermek üzere 17.03.1994 yılında Kırgızistan'dan Türkiye'ye öğrenci getirmeye başladık.

Bu öğrencilerin Türkiye'ye getirilişi sebebi; öncelikle Türkiye'yi tanıtmak, ikinci olarak o ülke içerisindeki olumsuz hayat şartlarından biran önce bu öğrencileri kurtarmak, oradaki sosyal yapı olumsuzluklarından, kültürel değişikliklerden, hatta ekonomik kaygılardan bu çocukları kurtarıp, bunlara daha iyi bir eğitim ortamı hazırlamaktır. Şüphesiz buraya getirilirken de onlara bu-

güne kadar uygulayagelmedikleri, yapamadıkları dini bir ortamı öğrencilere sağlamak ve burada dini pratiklere alışkanlık kazanmalarını temin etmek hedefimizdi. Hamdolsun şuana kadar yapmış olduğumuz eğitim ve öğretim uygulamaları sonunda bu öğrencilere arzuladığımız dini muhtevayı, dini bilgiyi, dini pratikleri kazandırdığımız inancındayız.

S. Türkiye'de öğrenciler nerede ve ne tür bir eğitime tabi tutuldu?

– 1994 yılında ilk defa bu öğrencileri Türkiye'ye getirirken, nereye yerleştirelim konusu gündeme geldi ve çevre-siyle, eğitim kadrosuyla uyum sağlayabilen ve başarılı bir eğitim ortamı olabileceğine inanılan bölge olarak Diyanet İşleri Başkanlığı Bolu Eğitim Merke-

zi'nin uygun olacağı kararlaştırıldı. Burada Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi modeli bir hazırlık sınıfı eğitimi verilmeye başlandı. Bu eğitim Bolu Eğitim Merkezi elemanlarıyla, Ankara'dan takviye ettiğimiz öğretim elemanlarınca birlikte yürütüldü. Dersler Türkçe başta olmak üzere Kur'an-ı Kerim, Arapça, İslâm Dini esasları derslerinden oluştu.

Bu öğrencilerimiz hiç TÖMER'e gitmeden, ayrı bir merkezden Türkçe eğitim ihtiyacı duymadan, tamamen orada verdiğimiz eğitimle Türkçeyi, Kur'an-ı Kerim'i, Arapça'yı ve İslâm Dini'ni öğrenmeye başladılar. İlk yıl hızlandırılmış bir eğitim olmakla birlikte beşbuçuk aylık kısa denilebilecek bir eğitim süresi içerisinde hem Türkçeleri, hem dini bilgileri, hem de dini pratikleri fevkalade gelişmiş olarak ülkelerine gittiler.

S. Kırgızistan'dan Türkiye'ye eğitim görmek üzere kaç öğrenci getirildi. Ülkemizde kaçınıcı sınıfa kadar eğitim gör-düler?

– Biz ilk defa 58 öğrenci getirdik ve ciddi bir eğitim uygulaması sürecinden geçirdik. Türkiye Diyanet Vakfı olarak başlangıçtaki hedefimiz sadece hazırlık sınıflarını Türkiye'de okutmak ve daha sonraki eğitimlerini kendi ülkelerinde tamamlamaktı. Fakat hazırlık sınıfının çok kısa sürmesi ve arzuladığımız bilgi, beceri, dini pratikte uygulama, vs. gibi noktalarında eksiklikleri tamamlamaları için Türkiye'de bir yıl daha fazladan eğitim görmelerinin faydalı olacağı kanaati, ikinci yıl da öğrencilerin Türkiye'ye getirilmesi konusunu gündeme getirdi. O zaman Kırgızistan Oş Üniversitesi yetkililerinin rızası da alınmak suretiyle öğrencilerimizden sınıfı geçenler ikinci sene de Türkiye'ye getirildi.

İkinci sene, 1994-1995 öğretim yılında eğitime kazandırılan yeni öğrencileri Türkiye'ye getirmek üzere bir im-tihan daha yaptık ve böylece ikinci yıl eğitimlerini almak üzere Türkiye'ye, hazırlıktan birinci sınıfa geçen öğrencilerle birlikte toplam 112 civarında öğrenci getirildi.

Biz ilk sene bu öğrencilerin kız olanlarını Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi içerisinde bir sınıf ayırmak suretiyle eğitime tabi tuttuk ve yine Türkiye Diyanet Vakfı'nın Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'nda barınmalarını temin ettik. İkinci sene gelen kız öğrenciler de aynı şekilde onlara ilave olarak, aynı eğitim kurumunda ve aynı yurttaki eğitimlerini sürdürdüler.

İkinci sınıftaki erkek öğrenciler ise Bolu Eğitim Merkezi'nde eğitim gördüler. Buradaki eğitim Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden gönderilen öğretim elemanlarının desteğiyle yapıldı. 1995-1996 öğretim yılında da hazırlık

okumak üzere yine öğrenci getirildi. Böylece Türkiye'de Oş Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin üç sınıfı birden eğitime tabi tutuldu.

S. Bolu Eğitim Merkezinde üç ayrı sınıfın okuması ve öğrencilerin temini zor olmadı mı?

– Elbette, Bolu Eğitim Merkezi'nin fiziki şartları üç sınıfın öğrencisini birden barındırmaya yeterli bulunmadı. Bir de bir akademisyen olarak ilahiyat fakültesi öğrencilerinin en azından bir üniversite havası tatmalarını, Türkiye'nin büyük şehirlerini, yakinen tanıyabilme imkanları elde etmelerini, buradan kazancakları, kültürel, sosyal, ekonomik becerileri kendi ülke insanlarına da taşıyabilmeleri bakımından 2. sınıfta okuyacak öğrencilerin, birlerle birlikte Ankara'da eğitime tabi tutulmasını, sadece yeni gelen erkek öğrencilerin, Bolu'da eğitim almalarının uygun olacağı fikrini Türkiye Diyanet Vakfı yetkililerine arz ettik. Sağolsun vakıf yetkililerimiz, Türkiye Diyanet Vakfı'nın Dikmen'deki misafirhanesinin %50 kapasitesini Kırgız öğrencilere tahsis etti. Bu misafirhane, eğitim için çok çok müsait bir ortam olmamakla birlikte, Türkiye Diyanet Vakfı'nın başka seçeneği bulunmaması dolayısıyla Kırgız öğrencilerin barınağı olarak değerlendirildi. Biz buraya ilahiyat fakültesini bitiren arkadaşlarımızdan rehberler tayin etmek suretiyle, öğrencilerimizin disipline edilmelerini, ibadet alışkanlıklarını devam ettirmelerini ve bir yurt havası içerisinde eğitimlerini sürdürmelerini sağlamaya çalıştık.

Böylece -Türkiye Diyanet Vakfı yetkililerine de şükranlarımızı arz ediyorum.- Öğrencilerimiz misafiranede kalmakla birlikte, Ankara Üniversitesi İla-

hiyat Fakültesi'nin sınıflarından, sosyal tesislerinden, eğitim araç ve gereçlerinden, kütüphanesinden yararlanmaya başladılar.

Böylece çok arzuladıkları bir akademik yuvaya, akademik bir kuruma sahip oldular. Bu bizim öğrencilerimizin kafalarında fevkalade yeni bir ufuk açılmasına, dini bilgileri, sosyal şartların gereği daha iyi yorumlamalarına imkan sağladı. Büyük şehirin vermiş olduğu kişisel sorumluluk ve kimlik kazanmasına zorlayıcı etkenlerden, çocukların Kırgızistan'da karşı karşıya kaldıkları problemleri çözmede kendilerine çok büyük yararlar sağladı.

S. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde uygulanan program Kırgız öğrencilere de aynı şekilde uygulandı mı?

– Uyguladığımız eğitim programı sonucu Kırgızistan'da okutulacak derslerin geriye itilmesi, dolayısıyla bazı derslerin öne alınması mecburiyeti, gündeme geldi. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerine uygulanan programı aynı şekilde bu öğrencilere uygulamak mümkün olmadı. Çünkü bu öğrencilerimizi birarada biraz daha yüklü programa tabi tuttuk. Misal için söylüyorum. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri haftada 25-26 saat ders görüyorlarsa biz bu öğrencilere 30 saatin üzerinde ders vermek durumunda kaldık. Bunun için burada da ayrı sınıflarda eğitimi sürdürdük.

Ama şunu da ifade edelim; öğrencilerimiz bu eğitimlerinden dolayı hiç sıkıntı çekmediler. Rahatsızlık duymadılar. Zira Türkiye Diyanet Vakfı bu öğrencilerin rahat bir eğitim ortamını hissedebilmeleri bakımından her türlü fiziki şartları hazırladılar. Yemekhanelerinde her türlü şartlar yerine geldi. Servis imkanları tahsis edildi. Barınmaları, kıyafetleri, ders araç ve gereçleri zamanında yerine geldi ve buradaki öğrenciler sadece ders çalışmak ve Kırgızistan'daki dini uygulamalarındaki rehberlik düşüncelerinin dışında hiç bir yükümlülük taşımadılar ve böylece 1995-1996 öğretim yılında çok büyük bir başarı elde etmek suretiyle biz eğitim süremizi tamamlamış olduk. Tabii önceden Kırgız öğretim üyeleri ve üniversite yetkilileriyle yaptığımız protokol gereğince de bu öğrencilerin sadece hazırlık

ve artı birinci sınıflarını Türkiye'de okutmak hususu protokole bağlanmış olduğu için, birinci sınıftan sonraki ders görecektir sınıfların Kırgızistan'a gitmesinin bir zaruret hali ortaya çıktı. Bu durumda biz bu sene ilahiyat fakültesi-nin ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerini Kırgızistan'da eğitmek üzere oraya taşıdık ve şu ana kadar devam ettiği şekliyle hazırlık ve birinci sınıflarını da Türkiye'de okutmayı düşünmekteyiz. Fakat burada bir küçük değişiklik yaptık; Ankara'nın büyükşehir olmasının vermiş olduğu bir takım problemleri de gözardı edemedik, misafirhanenin eğitim kurumu olarak çok elverişli olmaması dolayısıyla, Bolu'daki eğitim merkezi, birinci sınıf öğrencilerinin eğitimi açısından ideal bir yer olacağı düşünüldü ve böylece 96-97 öğretim yılında erkek öğrencilerin hem hazırlıkları, hem de birinci sınıfları Bolu'da okutulmak üzere bir prensip kararına varıldı. Önceden olduğu gibi aynı şekilde kız öğrencilerimiz

Doç.Dr. Mustafa Erdem

Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'nda kalacaklar ve netice itibarıyla Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde eğitim ve öğretimlerini aynı sınıflarında sürdürecektir.

Bilindiği gibi biz eğitim ve öğretimde bilimselliğin yanında, kişilik kazanılmasına yönelik uygulamalarda bulunuyoruz. İnsanın bilgiyi, anahtarları aldıktan sonra, metodları kazandıktan sonra, her zaman kendi başına kazanması da mümkündür diye düşünüyoruz. Ama yanlış alışkanlıklardan kurtulmak, iyi davranışlar kazanmak için kendisine bir rehber gerektiği düşüncesinden hareket ediyoruz. Bunun için de buradaki eği-

timlerimizde, bilgiyle birlikte kişilik kazanmasına yönelik yakın uygulamalar içinde olduk. Bu konuda öğrencilerimiz, gerek rehber hocaları, gerek Bolu Eğitim Merkezi ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin öğretim elemanları çok büyük katkılarda bulunmuşlardır. Bu öğretim elemanları, hem onları uyarmaları, hem onlara rehberlik etmeleri, hem de örnek kişilikleriyle bir model teşkil etmişlerdir. Bu öğrenciler Türkiye denildiği zaman ilk hatırlayacakları, ilk taklit edecekleri kişiler olarak kendilerine ders veren hocaları görür hale gelmişlerdir. Kendilerine bu imkanların sağlanması dolayısıyla da başta Türkiye Cumhuriyeti Devleti olmak üzere Türkiye Diyanet Vakfı'na, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi idarecilerine minnet duygularını ifade etmişlerdir.

Şüphesiz eğitim zor bir iş, insanlar her zaman her şeyi anlamaya, kavramaya bilirler. İnsanların kapasiteleri, akıl, irade ve idrak imkanları sınırlıdır veya farklıdır. Ama biz uyguladığımız eğitim süreci dolayısıyla bu öğrencilerimize mümkün olduğu kadar sıkılmadan bir eğitim ortamı hazırlamaya ve sıkılmayacakları bir eğitim programı hazırlamaya çalıştık. Hocalarımız bunlarla hoca olmaktan öte, bir anne bir baba şefkatiyle yaklaştı; dertlerini, problemlerini ve kişisel sıkıntılarını çözmek için ellerinden gelen her türlü fedakarlığa katıldılar. Türkiye Diyanet Vakfı da bunlara gurbet ortamı hissettirmemek için memleketleriyle iletişimi sağlamak konusunda, her türlü kolaylığı sağlamak yanında, Türkiye'de bir takım sosyal aktivitelere imkan sağladı. Gezi programları düzenledi, kültürel etkinliklere imkan sağladı ve böylece bu çocuklar eğitim süreci içerisinde kendilerini tamamen eğitime konsantre edebilecek, eğitime verebilecek bir ruh hali içerisine girdiler. Hatta, 1996 Mart ayının sonunda, bir Nevruz uygulaması yapıldı. Türkiye

Diyanet Vakfı'nın Kocatepedeki konferans salonunda icra edilen bu Nevruz etkinlikleri o toplantıya katılan herkese parmak ısırtacak güzelliğe oldu. Düşünabiliyor musunuz bu çocuklar o programları eğitim süresi içerisinde, eğitimin dışında kalan zamanlarında uygulayabildiler. Program hazırlama süreleri, diğer güzel sanatlarla meşgul olanların kullandıkları zamanlarla mukayese edildiğinde çok kısa süreler denilecek niteliktedir. Ama bunların şahsi yetenekleri, bunların musiki, güzel sanatlar, hatta artistik konulardaki katkıları o kadar üst düzeyde ki, bu çocukları seyredenler, bunların çok uzun süre bu programları hazırlamak için zaman harcadıkları kanaatine ulaşabildiler. Hatta bizi duygulandıran şu oldu: Bu çocuklar kendi milli değerlerini burada o kadar güzel temsil ettiler ki, biz bundan sonra kominizmin o ülkeye bir daha girebilme imkanının olmayacağı kanaatini taşımaya başladık. Zira bu kadar kimlik şuuruна sahip olan milletin, kendi kimliklerini, kendi milli değerlerini inkar ederek, bunlara sahip çıkmasının uygun olmayacağı kanaatini taşıyoruz. Yine bu öğrencilerin bize sağladığı bir düşünce tarzı daha oluştu; burada, önceden tamamen yabancı oldukları bir kültür ortamında, bir İslami atmosfer içerisinde dini o kadar özümstediler ki, onlar için vazgeçilmez bir hayat tarzı haline geldiğini yine biz bu uygulamalar içerisinde gördük. Nevruzun, asırlardır bir Türk bayramı olarak kutlandığını ve zaman içerisinde İslami bir motivasyona sahip olarak kutlanılmaya devam ettiğini yine biz bu Kırgız öğrencilerimiz sayesinde elde etmiş olduk.

S. Uygulanan eğitime intibak edemeyen öğrenciler oldu mu?

– Biz burada eğitimin dışındaki davranışları da takip eden insanlar durumunda olduk. Bu öğrencilerimize kısmen aşırı bir hürriyet vermekle birlikte, gördüğümüz yanlış davranışları, hatta davranış bozukluklarını, hatta dini uygulamalardaki eksikleri kendilerine hatırlatmayı kendimize milli manevi bir görev telakki ettik. Zira bu çocuklar bizlere ailelerin, devletlerinin bir emaneti idi. Eğer bizler mürebbiyelik vazifemizi, terbiyecilik eğitimcilik görevimizi, emanete sadakat şuurumuzu bunlarda isbat edemezsek, temsil edemeydik, üzerimize düşün görevi yapma-

miş olurduk. Nitekim bu davranışlarımız içerisinde öğrencilerimizin yanlış davranışlarını anında düzeltme yoluna gittik. Bu uğurda kendilerine yanlış davranışlarından dolayı nasihat ettiğimiz, zaman zaman uyarılarda bulunduğumuz öğrencilerimiz olmuştur. Bu manada eğitime intibak edemeyen öğrenci olmadı diyebilirim.

S. Efendim, bu öğrenciler mezun olduktan sonra Kırgızistan'da ne gibi görevler üstleneceler?

– Bir kere Kırgızistan şartları çok olumsuz. Gerek ekonomik, gerek siyasi, gerek sosyal. Dini pratikler zaten ülke geneline yayılabilmiş nitelikte değil. Ama bunların zihinlerini en çok meşgul eden bir problemi var. Mezun olduktan sonra ne yapacağız. Şu anda bu çocukların mezun olduktan sonra yapacakları işlerle ilgili resmi herhangi bir açıklama yapılmış değil. Fakat öyle inanıyorum ki, gerek Kırgızistan Devlet Başkanı Sayın Asker Akayev, gerekse Kırgızistan üst yöneticileri bu çocuklardaki kültürel birikimi, ahlaki güzellikleri gördükten sonra ülke yönetiminde onların da söz sahibi olmalarına imkan tanıyacaktır. Öyle zannediyorum ki, dini alanda hizmet verme imkanları olmasa bile, bürokraside, sosyal hayatın çeşitli kesimlerinde bunlara hizmet imkanı doğacaktır. Ama bu fakültenin açıldığından bu tarafa ülke ileri gelenlerinin dilinde, dini eğitim, ilahiyat mezunu olan öğrencilerin ülkenin dini eğitimine katkıları, hatta ilahiyat fakültesi eğiti-

minin verimliliği bakımından imam hatip okulunun açılması zarureti gibi konular şimdiden gündeme gelmiş ve üst düzey ağızlarda telaffuz edilmeye başlanmıştır. Öyle sanıyorum ki, bu öğrencilerimiz ülkelerine gittikten sonra, oranın dini yapılanmalarında kendileri için gelecek istikbali hazırlamada üzerlerine düşen görevi yapacaklardır.

Bizi memnun eden, sevindiren bir şey daha var. Biz burada sadece öğrencileri eğitmeyoruz. Biz sadece öğrencilerle meşgul olmuyoruz. Biz aynı zamanda öğrencileri bize emanet eden ailelerle de meşgul oluyoruz. Yüce Allah'a sonsuz şükürler olsun, şu anda gerek öğrenci aileleri, gerekse üniversitenin üst düzey yetkilileri bizi yapmış olduğumuz hizmetlerden dolayı takdir, tebrik ediyorlar. Ben öyle inanıyorum ki, bizim öğrencilerimiz dini faaliyetlerine başlamadan önce onların idarecileri, onların oradaki hocaları ve onların anne ve babaları, hatta kardeşleri din eğitiminin ülke sathına yayılması hususunda bunlardan daha aceleci, bunlardan daha aşk ve şevkli bir faaliyete girecektir. Bir başka güzellik daha var; ben bunları görmekle hep mutlu oluyorum.

Bu öğrencilerimiz, gerek kılık kıyafet, gerek ahlaki davranışlar, gerekse dini pratikler itibarıyla kendi ülkelerinde artık bir prototip, bir model, birer örnek olmuşlardır. Şimdiden daha kız öğrencilerin başörtüleri, üniversitenin diğer öğrencileri tarafından taklitedilebi-

lecek derecede onları etkilemiştir. Bizim öğrencilerimizin psiko-sosyal yapıları, kültürel farklılıkları, üniversitedeki diğer öğretim elemanlarıyla birlikte, öğrencilerin de dikkatini çekmiş ve böylece Oş Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, başta Oş şehri olmak üzere Kırgızistan'ın gündemine resmen de, fiilen de girmiştir. Hatta bunun daha güzel örneklerini geçen yıl Kırgızistan'a gittiğimde gördüm. Bizim öğrencilerimizden hazırlıkta okuyan ve 3. sınıfta okuyan öğrenciler henüz Kırgızistan'a gitmiş, ikinci sınıf daha gitmemişti. Üniversite, kapanış programı yapmak için bir tensip buyurmuş ve her fakülteye de 10'ar dakikalık bir zaman ayırmıştı. Bizim fakültemizin Dekanı Sayın Avazbek Hasanof öğrencileri hemen toplamak suretiyle bir günde bir program yapmak istemiş.

Yani bu 10 dakikayı nasıl değerlendirebiliriz istişaresi yapmış. Akşam yapılan program diğer fakülte programlarının en güzeli olarak beğeni kazanmış ve herkes ilahiyat fakültesinin dekanını tebrikte sıraya girmiş. Yapılan iş nedir? Dekan beyin endişesi şu; ilahiyat fakültesinin öğrencileri nasıl bir program yapar da diğer üniversite elemanları takdir eder. Bunun takdir yönü de, kötüleme yönü de vardır. Bunun için programa Kur'an-ı Kerim okunarak başlanılsın gibi bir düşünceyle biraz kafası meşgul olurken, öğrencilerimizden birisinin ifadesi çok dikkat çekici: "Hocam siz bizi Türkiye'ye din öğrenmeye gönderdiniz, biz dini bir uygulamayı burada uyguladığımız zaman bizden kimse rahatsız olmamalı. Bizi Allah'ın kelamı Kur'an-ı öğrenmeye Türkiye'ye sizler gönderdinizse biz işe başlarken onun adıyla, onun kelamıyla başlamak istiyoruz. Yine aynı şekilde Arif Nihat Asya merhumun "Fetih Marşı" orada bir Kırgız öğrencimiz tarafından halka okunuyor ve Kırgızistan'ın en şaşıllı üniversite kapanış programı olan bir programda okunuyor ve bir başka öğrencimiz de bunu tercüme ediyor. Musiki ve diğer yapılan konuşmalarla birlikte Oş Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin sunduğu program, diğer öğretim elemanlarının takdirlerine mazhar oluyor ve hepsi ertesi gün Dekan Bey'e gelip diyorlar ki: "Ne kadar aydın insanlar, ne kadar gönülleri hoş insanlar, ne kadar kültürlü insanlar, siz ne iyi ettiniz de bu

fakülteyi açtınız ve ne iyi ettiniz de bu öğrencileri Türkiye’de eğittiniz” Bilmem ifade edebiliyormuyum. Yani bizim öğrencilerimiz Kırgızistan için artık bir hayat ışığı haline gelmiştir. Bu ülkede artık isteyen de, istemeyen de herkes bunları taklit edebilme, bunlarla beraber olabilme, bunlarla pek çok şeyi paylaşabilme hazırlığına şimdiden başlamıştır.

S. Bu öğrenciler Kırgızistan’da nasıl bir eğitime tabi tutulacaklar? Kırgızistan’a Türkiye’den öğretim elemanı gönderilecek mi?

– Biz Kırgızistan’da okutulacak dersleri kendi içerisinde bir branslaşmaya tabi tuttuk. Tefsir, hadis ve Arapça için bir öğretim elemanı, İslam hukuku, Kur’an-ı Kerim ve birisi de yine Arapça için başka öğretim elemanı, Eğitim dersleri, kelam için de bir başka öğretim elemanını bu sene Kırgızistan’a götürmeyi düşünüyoruz. Zaten iki sınıfımız var orada. Bir de geriye bırakılan Kırgız dersleri vardı. Bu öğretim yılında o dersler de devreye gireceği için üç tane öğretim üyesinin yeterli olacağı kanısındayım. Bu öğretim elemanları özellikle öğrencilerimizin geçen yıldan tanıdıkları öğretim elemanları olmaları bakımından çok önemlidir ve ikinci bir güzel tarafı bu öğretim elemanları öğrencilerimizin çok sevdikleri, kendilerine en yakın seçtikleri öğretim elemanları olmaları bakımından da çok çok önem arz ediyor. İnşallah bu öğretim elemanları oradaki ilahiyat eğitiminin devamlılığında azami fedakarlığa katlanacak ve o öğrencilerimizin oradaki öğretimlerini sürdürmelerine imkan sağlayacaktır.

Türkiye’deki din eğitimi derslerinin yanında, Kırgız dili, Kırgız tarihi, Kırgız Kültürü, bilgisayar, siyaset bilgisi gibi Kırgızistan’da mutlaka üniversite öğrencilerinin almak durumunda oldukları dersleri orada okuyacaklar.

S. Öğrenciler için Kırgızistan’da fiziki imkanlar hazırlandı mı?

– Türkiye Diyanet Vakfı bu sene oradaki eğitimi belirli kılabilmek için üniversitenin bize tahsis etmiş olduğu ilahiyat fakültesi binasının restoresini yaptırıyor. Zannediyorum büyük bir kısmı bitti. Türkiye Diyanet Vakfı başlamış olduğu bir hizmeti sonuna kadar belirli kılabilmek için her türlü fedakar-

lığa katlanıyor. Yani tabiri caizse çayı geçip derede boğulmuyor. Oş Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’ne o kadar ciddi manada yatırım yapıyor ki, Türkiye’deki bir ilahiyat fakültesinin sahip olacağı bütün imkanları, daha pek çoğunun sahip olmadığı bütün imkanları oraya seferber etmek suretiyle, filizlenen bu dini yapılanmanın orada daha da gelişmesi için ne gerekiyorsa hazırlamaya çalışıyor.

Bizim orada öğretim elemanlarının bir lojman sıkıntısı var, ama zannediyorum ki yıl sonuna kadar o problem de halledilecek.

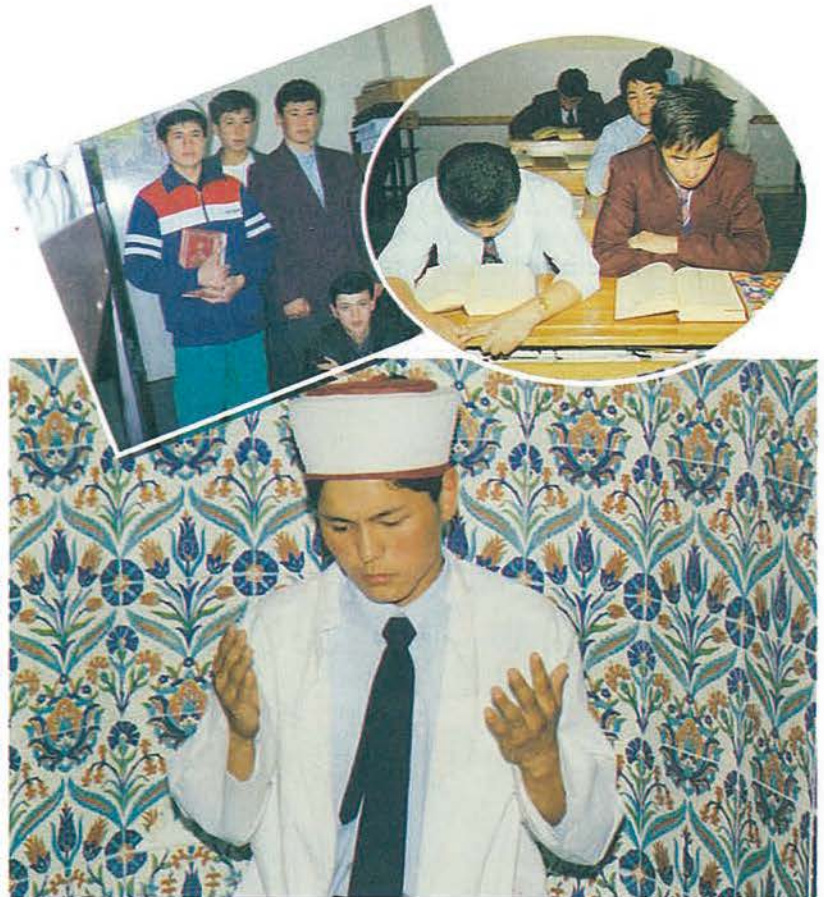
Bu öğrencilerimiz Oş’da olmakla birlikte kendilerini Türkiye’de hissedecekler ve Oş’da olmakla birlikte kendilerini Türkiye’de bir ilahiyat fakültesinde hissedecekler. Tabii şartlar buradaki gibi müsait olmayacaktır. Buradaki eğitim ortamını orada bulamayacaklar. Ama Türkiye Diyanet Vakfı, öğrencilere huzurlu bir eğitim ortamı sağlamak amacıyla öğrencilere şimdilik bir yurt binası temin etti. Ama gelecek yıl ciddi manada bir yurt yapılacaktır. Bu sene inşaatı başladı. Böylece Türkiye’deki eğitim ortamını

aratmayacak bir nitelik sağlayacak. Hatta bu uygulama ve pratikler itibarıyla, Kırgızistan’daki diğer idarecilerin de bir ilgi odağı haline gelecektir. Gerek yemekhane salonu, gerek konferans salonu, gerekse mescidiyle diğer öğrencilerin uygulama yeri olacaktır.

Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki, bu sene bizim öğrencilerimiz kendi binalarında eğitimi hiç sıkıntı çekmeden devam ettireceklerdir.

Öğretim elemanları da Allah rızası, kendilerinin kan, din ve dil ortağı olarak bildikleri kardeşlerine hizmet etme aşkı dolayısıyla bazı fedakarlıklara katlanacaklar ve bu işi orada sürdürecektir.

Netice itibarıyla mescidiyle, Türkiye’den götürülen kütüphanesiyle, eğitim araç ve gereçlerinin zenginliği ve öğretim üyelerinin de gayretli çalışmalarıyla ilahiyat fakültesinin Kırgızistan’da başarılı bir eğitim sürdüreceğine ben şimdiden inanıyor ve bu hususta yapılacak çalışmalarda yüce Allah’tan bizlere yardımcı olmasını niyaz ediyorum.

Türkiye Diyanet Vakfı HABİTAT II'de

Türkiye Diyanet Vakfı, Birleşmiş Milletler Habitat II Kent Zirvesi çalışmalarına paralel olarak sürdürülen Evrensel Değerler Koza'sının toplantı ve faaliyetlerine iştirak etti. Bu kozanın ana hedefi; koza adına bir rapor hazırlayarak Habitat II genel raporuna katkıda bulunmak ve buna ilaveten Habitat II vesilesiyle İstanbul'a gelen yabancı misafirlere kültürel ve bilimsel etkinlikler düzenleyerek ülkemizi tanıtmaktır.

Koza'nın düzenlediği gezi, panel ve kültürel etkinlikler çerçevesinde biz de Türkiye Diyanet Vakfı olarak Türk-İslâm kültür ve sanat mirasını tanıtmak amacıyla toplantılar düzenledik.

Bu doğrultuda İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka G amfisinde "Neighbours' Relations Ethical Values and the Approach of Religions" (Komşuluk, Ahlakî Değerler ve Dünya Dinleri) konulu bir panel düzenledik. Oturum başkanlığını Vakfımız İslam Araştırmaları Merkezinde Araştırma Görevlisi olan Dr. Ş. Tufan Buzpınar'ın yaptığı toplantıya, İslâm, Hristiyan, Musevîlik, Budizm ve Hinduizm gibi beş dinin temsilcileri katıldı. Toplantıya katılan dini temsilciler; komşuluk, ahlaki değerler ve dünya dinleri konusunda kendi dinlerinin görüşlerini dinleyicilere anlattılar.

Toplantıda; Vakfımız İslâm Araştırmaları Merkezinde görevli Dr. Adnan Aslan, komşuluk ve ahlaki değerler meselesine global bir prspektiften yaklaşarak,

ilahi dinlerin ve bu dinlerin temsilcilerinin daha barışçı bir dünyada yaşayabilmelerinin seküler ve modern değerlerle değil, dini ve ahlaki değerlerin ön plana çıkarıldığı ve toplumun kutsal prensiplere göre yeniden düzenlendiği bir yapılaşmada mümkün olacağını savundu.

Hristiyanlığın bu konudaki görüşünü, Global Education Associates (Küresel Eğitim Birliği) Başkanı Mrs. Patricia Mische taktim etti. Mrs. Mische; barış dolu bir dünyada yaşamının tek yolunun dinler arası bir barıştan geçtiğini ve dünyadaki büyük dinlerin ortak bir stratejiyle çevre, ahlaki dejenerasyon ve ailenin yıkımı gibi bugünkü dünyanın genel meselelerine çare bulması gerektiğini ve bu noktada İslâm ve Hristiyanlığın birlikte hareket etmesinin çok anlamlı olduğunu ifade etti.

Panelin üçüncü konuşmacısı, Budizmi temsilen Dünya Barış Vakfı'ndan gelen Budist Dr. Lama Gangchen konuşmasında insanın iç huzuru ve iç barışı sağlamanın gerekli olduğunu ve dünyadaki meselelerin başında, insanın kendisiyle ve kendi dışındaki Dünya ile çatışmasının geldiğini söyledi. Dr. Lama tekrar bu iç barışın sağlanmasında Budizmin çok önemli bir rol oynayabileceğini ifade etti.

Panelin dördüncü konuşmacısı İstanbul Yıldız Üniversitesi Konservetuar Bölümünden Doç.Dr. Ahmet Yürür, Seylan'da Budist halkı içinde yaşadığı tecrübelerden hareketle Budizmin ahlaki sisteminin çevre ve doğayla bir uyum telkin ettiğini söyledi. Doç.Yürür, Budist hayat ve ibadet atmosferini yansıtaçağı kanatıyla, konuşmasının sonuna doğru Budist meditasyon müziğini kendi kayıtlarındaki bir örnekle taktim etti.

Panelde Museviliğin görüşleri; Rabbi Dr. David Rosen'in gelememesi sebebiyle Miss Jessica Smith tarafından okunan Rosen'in tebliğinde açıklandı. Dr. Rosen bu tebliğinde, Eski Ahit'deki ayetleri Musa bin Meymun'un

yorumlarıyla aktararak, Museviliğin komşuluk ve ahlaki değerler konusunda muhtem ve çok etkili prensipler getirdiğini ve bu prensiplerin binlerce yıl milyonlarca insana hayat düsturu olduğunu ve modern dünyada da yıpranan bu düsturların yeniden canlandırılması gerektiğini ifade etti.

Dinler arası panelin son konuşmacısı, Wisdom Keepers (Hikmet Sahipleri) cemiyetinden gelen ve Hinduizmi temsilen bir konuşma yapan Dr. Karan Singh, tarih boyunca büyük savaşlara sebep olmasına rağmen dinlerin özü itibarıyla barıştan yana olduğunu ve Hinduizmin bir din ve felsefe olarak bunu öne çıkaran dinlerin başında geldiğini iddia etti. Singh, İstanbul'un tarihte ve günümüzde İslâmiyet, Musevîlik ve Hristiyanlık gibi üç büyük dinin bir arada ve dostca yaşadığı bir kent olarak bunun en iyi örneğini verdiğini ifade etti. Buna ilaveten, dinlerin asıl hedefinin insanı erginliğe ve hikmete ulaştırmak olduğunu söyleyen Dr. Singh, bu açıdan bakıldığında bu hedefi gerçekleştiren dinler arasında bir ayrımın yapılamayacağını iddia etti.

Dinler Arası panelin akabinde Sadrettin Özçimi ve arkadaşlarından oluşan 16 kişilik koro, dinleyen herkesi ve özellikle yabancı misafirleri adeta büyüleyen Türk Tasavvuf Müsikisi konseri icra etti. Bu konser vesilesiyle Türk Musikisinin seçkin örneklerini Türkiye Diyanet Vakfı'nın faaliyet çerçevesinde, hayatlarında ilk defa tatma imkanı bulan dinleyiciler, Vakfımıza bu desteğinden dolayı şükran ve minnet duygularını ifade ettiler.

Yine Habitat II münasebetiyle Fikret Karakaya ve ekibi, Taşkılla binasında Türk Sanat Musikisi konseri düzenledi. Türk sanat müzikisinin 500 yıllık tarihinden seçilmiş parçaların sunulduğu bu konser dinleyenleri mesrur etti.

Yine Vakfımız tarafından İTÜ Maçka G amfisinde Tarihi Türk Musikisi Konseri icra edildi. Tamamen orijinal Türk enstrümanlarının çalındığı ve 500 yıllık bir tarih diliminin çeşitli dönemlerinden ve Türk coğrafyasından örnekler sergilenen bu konser dinleyenlere duygulu anlar yaşattı.

Medyanın Etkisi ve Eğitim *

Doç. Dr. Sezer AKARCAI

Bilindiği gibi, yüzyılımız, kitle iletişim araçları sayesinde, toplumsal bilginin, kültürün oluşturulması ve yeniden üretilmesi konusunda yeni bir başlık taşıyor. Medya, bu ideolojik işlevi, karmaşık, hatta, çelişkilerle dolu bir ortamda yerine getirmeye çalışıyor. Günümüzün medya toplumu, insanları birbirine bağlayan ortak bilinci, neredeyse, bir popüler kültür düzeyinde yeniden üretiyor.

Özetle şunu söylemeye çalışıyorum: Yeni değerler, kitle iletişim araçları tarafından kodlanıyor, bazı değerler, sanki, değermiş gibi yeniden altı çizilerek vurgulanıyor ve günümüzün iletişim ortamında, toplumsal değerler, normlar, örf âdet ve gelenekler, birbirine karışmaya başlıyor. Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu ayırmama gücümüzden giderek uzaklaşıyoruz. Bunu, bize empoze eden, kitle iletişim araçlarından başka bir şey değil, medyatik ortam.

Günümüzün insanı, aileden gelen, tarihimizden, kökümüzden gelen değerlerle yüklü ama büyük ölçüde, kitle toplumu içinde bir kitle insanı olarak, kitle iletişim araçlarının simgeler dünyasında doğuyor ve bu simgelerle besleniyor. Biz, varolan bu değerlerimizi, bu simgeler dünyasında iletişim araçlarına yüklemesek, konuştuğumuz onca veriyi, bir değer halinde kodlayamazsak ve propaganda yöntemleriyle iletişim araçlarını dünyaya dağıtamazsak, bu değerler, sadece ve sadece bize ait olarak, kapalı bir dünyada kalmaya mahkumdur ve böylece olmaktadır.

Asıl olan, galiba yapılması gereken, bunca konuştuğumuz değeri egemen kılmaksa; çünkü, değerler yayıldıkça, altı çizildikçe, üzerinde konsensüs oluştukça egemenleşir ve yol alınır. O zaman "İslâmî Değerler" konusunda da çağdaş bir bakış açısıyla medyayı kullanmak gündeme gelmektedir.

Günümüzde dev ülkeler, iletişim araçlarını elinde tutan, uluslararası pazarda bunu kontrol eden, hem üretim olarak hem teknoloji olarak, bunun arkasındaki ideoloji, genel kavramlar, dünya pazarını ele geçirdi ve geçirmeye devam ediyor. Çünkü, günümüzde, bilgi, artık, talep edilen, satın alınan, yer değiştiren bir meta haline dönüştü. İletişim ortamında, bilgi, artık, para eden bir metadır ve bu bilginin kodlanmasıyla, ideolojiler de satılmaya başlamıştır. İslâm dünyasında, İslâmî değerler konusunda bu bilgiyi kodlayıp, bu mesajı pazara süremediğimiz sürece, yine, sadece bizler konuşacağız maalesef. Ama, öbür tarafta, çok yakınımızda olan bir olayı bile, başka haber ajanslarından alarak dünya hakkında bilgi edinmeye başladık. Bugün, komşumuzda olan bir şeyi, kendi haber ajansımızdan çok, o haberi alıp, kendi dünya görüşüne kodlayıp, iletişim araçlarına bindirip, yeni bir doğruymuş gibi bize sunan, uluslararası iletişim tekellerinden beslenerek alıyoruz. Bugün, dünyada üretilen enformatif bilginin yüzde 97'sini, gelişmiş Batılı ülkeler üretiyor. Bizler, Ortadoğu, Türkiye üçgeni içinde, bu enformatif bilginin sadece ve sadece yüzde 2'sine hâkimiz. Yani, kendi değer yargılarımıza, kendi dünya görüşümüze, kendi geleceğimize

ilişkin vurguluyacağımız her konudaki bilgi dağılımının, sadece ve sadece yüzde 2'sini medyatik pazara sürebiliyoruz.

Şimdi, sürmezsek ne olur? Bu, ciddi bir soru. Günümüzde, hepimiz, elektronik bir sarmalın içindeyiz. Televizyon; çağın en etkili gücü. Uluslararası televizyon, radyo. Uluslararası haber ajansları. Bu güçleri, bu organizasyonları kuramayan bir ülke, kendi değerlerinin evrenselleşmesi konusunda, çok da fazla umutlu olmaya hakkı yok gibi geliyor bana. Çünkü, sonuçta, insanların beynine giden yol, o sihirli kutudan geçiyor. O sihirli kutuyu da kullanmak, gerçek bir maharet, gerçek bir bilgi ve gerçek bir organizasyon işidir. Sistematik hedeflerin bulunduğu bir ülkede, kendi değer yargılarımızı kodladığımız oranda, bu noktaya doğru gideceğiz.

Merkez çevre ülkelerinde, şimdiye kadar gelişmiş kapitalist ülkeler, Batılı ülkeler, önce televizyon teknolojilerini ihraç ettiler; arkasından, o televizyonlardaki program tiplerini de ihraç ettiler; arkasından, zaten, haber bültenlerinde dinlediğiniz her şeyin, haber ajansları aracılığıyla kontrolünü de ellerine geçirdiler. Bizler, bu dünyada nasıl yer alacağız? Elimizdeki kanallara bakıyoruz: Özel radyo ve televizyonlarda, tamamen Batı formatlarında sunulan diziler. Kendi değer yargılarımızın tamamen ötesinde kopyalanmış öyküler. Haber bültenleri kontrolümüz dışında, kendi haber kaynaklarımıza ulaşamıyoruz. Seyredilecek çok az şey olduğunun hepimiz farkındayız. Gündemde bunca tartışılması gereken konu

varken, hem ideolojik olarak hem toplumsal olarak, Türkiye'nin gündeminde tartışılan konular, maalesef, ortada.

Peki, sorumlu yayıncılık anlayışı, sorumlu kamusal anlayışa nasıl ulaşacağız? Belki, şu gerçekten yola çıkılabilir: Günümüz Türkiye'sinde, bu iletişim ortamı, her şeyi çok kolaylaştırdı. Çünkü, sözlü bir anlatımdan gelen geleneğimiz, tam anlamıyla yazılı bir geleneğe dönüşmediği için, hatta, dönüşmeden, kendimizi elektronik bir dairenin, bir çaprazın, bir kargaşanın içinde bulduk. Yazıda bilgiyi yeterince üretemeyen bir toplumun, elektronik medya gibi çok yönlü bir enformatif kanala hâkim olması gerçekten çok güç ve biz bu konuya hakim olamıyoruz. O zaman bu boşluğu dolduranlar kimler; bu boşluğu, kendi aramızda, ülkenin, hâlâ kısır tartışmalarla geçirdiği günlerde, işte, bu ülkeye nüfuz etmek isteyen uluslararası şirketler, uluslararası egemen kültür, ideolojik çıkarları olan ülkelerin ideolojik kodlamaları... Türkiye gerçek bir bombardıman altında.

Hangi değer yargısıyla, kime, nasıl karşı çıkacağız? İslâmî değerler konusunda hiçbir kuşku yok; ama, Türkiye'nin, daha doğrusu İslâm dünyasının, bu medyada algılanışında problem var. Bugün, yapılan araştırmaların çoğunluğunda şöyle bir yaklaşım ortaya çıkıyor: Soğuk savaş döneminde, Batı medyasında, kötü adam tipleri, daima ve daima Sovyetler Birliği başta olmak üzere Doğu Bloku insanlarıydı. 1980'li yıllardan sonra, yumuşamayla beraber, Batı medyasındaki olumsuz bütün imajlar, İslâmî değer ve İslâmî simgeleyen semboller

ve simgeler üzerine kodlanmaya başladı. Bugün, çizgi filmlerde bile, vurulması, öldürülmesi, yumruk atılması gereken tipler, büyük ölçüde İslâmî çağrışımlar yapan giysileriyle, konuşmalarıyla, yazılarıyla İslâmî tipler, Batı tarafından günümüzde bir hasım, bir hedef gibi gösteriliyor.

Yeni sözleşmeler var, Uluslararası Avrupa Yayın Sözleşmesi, en son geline nokta. Uluslararası barıştan, uluslararası hoşgöründen hiçbir ülkenin yayın organlarında, diğer ülke aleyhinde faaliyette bulunmamasından bahsediyor. Hatta, bu, Birleşmiş Milletler konuşmalarına ve sözleşmelerine kadar

Maalesef, elimizdeki Internastionel kanal ve Avrasya yayınları, Türkiye'nin, onca moral değerine, geleneksel değerlerine rağmen, bunları yansıtamayan, fonksiyonel olması gerekirken, aksine diskfonksiyonel bir işlev yüklenen yapılar haline dönüştü.

geçmiş bir husustur. Artık, Birleşmiş Milletlerin kararlarında uluslararası yayınların, ülkeler aleyhine karşılıklı kullanılan yayınların, bir savaş nedeni sayılabileceğinden bile bahsediliyor.

Böylesine önemli bir arenada, Türkiye olarak yapılacak neler var? Şöyle bir söz var: **İnanmak istemeyen bir mantığı, hiçbir şekilde inandıramazsınız.** Bizim, kendimizi, gelişmiş ülkelere, Batı dünyasına şirin göstermek gibi bir kompleksimiz yok. Ama, bizim, kendi değerlerimizi, kendi hedeflerimizi son derece akıllı koyup, yakın dönem, uzak dönem stratejilerimizi iyi hesaplayıp, neyi vurgulayacağımızın altını iyi çizerek, bunu, özellikle, uluslararası yayın organlarımızla, çok iyi kullanmamız gerekir. Maalesef, elimiz-

deki Internastionel kanal ve Avrasya yayınları, Türkiye'nin, onca moral değerine, geleneksel değerlerine rağmen, bunları yansıtamayan, fonksiyonel olması gerekirken, aksine diskfonksiyonel bir işlev yüklenen yapılar haline dönüştü.

Kendi kontrol edebileceğimiz uluslararası iletişim araçlarımızı önce bir gözden geçirmemizin zorunlu olduğuna inanıyorum. Gerçek değerlerimizi buraya yüklerken, ehil kişilere görev verilmesinin de takipçisi olmamız gerektiğini de, tekrar, ısrarla vurguluyorum. Türkiye, maalesef, çoğu alanda olduğu gibi, bu, uluslararası iletişim konusunda da yalnız bırakıldı. Uluslararası yayınlarının büyük bir bölümüne engelleme yapılıyor. Uluslararası radyolarımız, kritik bölgelerden dinlenmiyor, parazitlendiriliyor, çok bilinçli olarak bir radyolar savaşı, bir televizyonlar savaşı devam ediyor. Bugün, Avrasya ülkelerine indirdiğimiz yayınların büyük bir bölümünü, izlemelerine imkân yok; çünkü, gerekli ortak dili, gerekli ortak mesajı kuramadık. Alt derecede veremiyoruz, kendi dillerinde tercüme yapamıyoruz. Hedeflerimiz olmadığı için, sadece, yayın yapmış olmak için yayın yapıyoruz. Sadece, zaman kaybediyoruz birçok konuda olduğu gibi.

Bu modernleşme sürecinde galiba, yapılacak ilk şey: Modernleşme kavramıyla beraber, bu simgelerin, sembollerin iyi kullanılması ve bu araçların akıllı bir şekilde kontrol edilmesi gerekir diye düşünüyorum.

* Sn. Akarcalı'nın "İslâmî Değerlerin Geleceği" Sempozyumunda sunduğu tebliğ.

Bakü İlahiyat Fakültesi Öğrencileri

Vakfımızı Ziyaret Etiler

Bilindiği gibi Türkiye Diyanet Vakfı yurtiçinde olduğu gibi, yurtdışında da eğitim ve öğretim alanında büyük çalışmalar gerçekleştirmektedir. 70 yıllık Komünist baskıdan kurtulan ve bu gün ayakta durma mücadelesi veren kardeşlerimizin yardımına koşan Türkiye Diyanet Vakfı, ileride ülkenin geleceğinde büyük rol alacak gençlerin eğitimi için de bütün imkanlarını seferber ederek, Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkmenistan'a birer ilahiyat fakültesi açmış, Dağıstan ve Afganistan'a da ilahiyat fakültesi açma gayreti içerisinde girmiştir.

1995-1996 öğretim yılında Azerbaycan Bakü İlahiyat Fakültesi'ni tercih edenler arasında imtihan neticesinde kazanan ve hazırlık sınıfını okuyacak olan öğrenciler, Vakfımız tarafından, Türkiye'yi yakinen tanımaları, Türkçeyi ve hazırlıkta verilen dersleri daha iyi öğrenmeleri amacıyla ülkemize getirildi ve İzmir İlahiyat Fakültesi'nde sekiz ay hazırlık eğitimine tabi tutuldu.

Bu eğitimi başarıyla tamamlayan öğrenciler ülkelerine dönmenden önce Vakfımızı ziyaret ettiler.

Vakfımız tarafından Azerbaycan Bakü İlahiyat Fakültesi öğrencilerine bir yemek verildi ve bir toplantı yapıldı. Toplantıya Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı Kemal Güran, Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi ve Genel Müdürü Mehmet Kervancı, Vakfımız Dış Hizmetler ve Bağlı Kuruluşlar Koordinatörü Niyazi Baloğlu, Vakfımız Dış İlişkiler Müdürü Recep Yıldırım katıldılar.

Öğrencilere hitaben bir konuşma yapan Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi ve Genel Müdürü Mehmet Kervancı, Türk cumhuriyetleri üzerinden Rus zulmünün yavaş yavaş kalkmasıyla, dinde, kada, her alanda uzun yıllar bir-

lik ve beraberlik içerisinde olduğumuz Türk cumhuriyetlerinden Vakfımızın ilk elinin uzandığı ülkenin Azerbaycan olduğunu ve Azerbaycan'ın bağımsızlığını ilk tanıyan ülkenin de Türkiye Cumhuriyeti olduğunu söyledi.

Biz hizmetleri Türk cumhuriyetlerine götürürken, kardeşliğin bir gereği olan hizmeti götürebilme dışında hiçbirşey düşünmüyoruz.

Bu durumun, Türkiye Cumhuriyeti'nin Azerbaycan'a ne kadar önem ve değer verdiğini ve sevdiğini söyleyen Mehmet Kervancı, Türk Cumhuriyetlerine uygulanan zulmün kalkmaya başlamasından sonra, Türkiye Cumhuriyeti'nin Azerbaycan'a bazı dinî hizmetler götürmesi gereği ortaya çıktı. Bunların başında camilerin yapılması geliyordu. Biz o günden bu güne sekiz caminin inşaatını başlattık. Bunlardan ikisi tamamlandı ve ibadete açıldı. Diğer camiler de çok kısa zamanda tamamlanacak ve ibadete açılacaktır. Azerbaycan dini yet-

killilerinin isteği üzerine okullarda din bilgisi dersleri vermek ve dini öğretmek üzere görevliler gönderdik." dedi.

Türk cumhuriyetleri içerisinde ilk ilahiyat fakültesinin Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Azerbaycan'a yapıldığını, daha sonra Kırgızistan ve Türkmenistan'a da birer ilahiyat fakültesinin açıldığını belirten Kervancı, ilahiyat fakültesinde okumaya hak kazanan öğrencilerin, kendi ülkeleri dışında bir ülkeyi tanımaları, özellikle İslam ülkeleri arasında dini yaşantı ve dini yorumu yönünden değişik bir görünümde olan Türkiye'yi görmeleri ve ufuklarının açılması amacıyla, hazırlık sınıfında okuyacak öğrencilerin ülkemize getirildiğini söyledi.

Bu hizmetlerin bir kardeşlik borcu olduğunu ifade eden Mehmet Kervancı "Biz bu hizmetleri Türk cumhuriyetlerine götürürken, kardeşliğin bir gereği olan hizmeti götürebilme dışında hiçbir şey düşünmüyoruz. Biz bunları Türk dünyasının birlik ve beraberliğini daha iyi anlaması, kavraması ve dolayısıyla bir dayanışma içine girerek önümüzdeki yıllarda büyük bir varlık sağlayabilmek amacıyla, dinî hizmetleri götürebilmek amacıyla yapıyoruz." dedi.

Mehmet Kervancı, 70 yıllık Komünist zulmünün Türk cumhuriyetlerinde meydana getirdiği tahribat sonucunda Azerbaycan'da dine karşı bir ilgisizlik olduğuna işaret ederek, "Bu baskıların neticesinde Türk cumhuriyetlerinde dine karşı bir ilgisizlik var. Bu ciddi problemlere vesile oluyor. İlahiyat öğrencileri olarak ülkenizin geleceği açısından sizlere büyük sorumluluklar, görev-

Azerbaycan'lı öğrenciler Ankara'da Mehmet Emin Resulzade'nin kabrini ziyaret etti.

ler düşünüyor. Bu amaçla Vakfımızın size götürmeye çalıştığı hizmetler büyük bir fırsattır. Bu fırsatı çok iyi değerlendirmelisiniz" dedi.

Toplumların gelişmesinde, mutluluğunda, huzurlu toplum yaratılmasında, millî ve dinî değerler çok önemlidir.

Çeşitli vesilelerle Azerbaycan'ı ziyaret ettiğini ve Azerbaycan'da fevkalâde gelişmeler olduğunu söyleyen Kervancı; "Azerbaycan'da değerlendirilecek çok güzel imkanlar var. Bunların başında petrol geli-

yor. Çok güzel arazi var ve bu arazinin değerlendirilmesi lazım. İşte bu işler hep sizi bekliyor. Bugün çeşitli sıkıntılar sebebiyle çalışmalar yapılamıyor ama siz

gençler ülkenizi kalkındırma heyecanıyla ülkenize sahip çıkarsanız, çok kısa zamanda Azerbaycan'da büyük gelişmeler olacaktır. Siz bu gelişmelerin mimarı olacaksınız. Toplumların gelişmesinde, mutluluğunda, huzurlu toplum yaratılmasında, millî ve dinî değerler çok önemlidir. Yıllardır kayba uğrayan bu değerlerin, Azerbaycan'a kazandırılmasında size büyük görevler düşmektedir. Bunun şuurunda olmalısınız. Biz sizden çok şeyler bekliyoruz. Ben hepinizi burada gösterdiğiniz başarıdan dolayı kutluyorum." dedi.

Öğrenciler adına bir konuşma yapan Şirinof Anan isimli öğrenci de; Türkiye Diyanet Vakfı'na eği-

Öğrenciler adına bir konuşma yapan Şirinof Anan

timleri için gösterdiği ilgi ve alâka için teşekkür ederek, Türkiye Diyanet Vakfı'nın kendilerine büyük bir fırsat verdiğini, kendilerinin de bu fırsatı en iyi şekilde değerlendireceklerini söyledi.

Azerbaycan Bakü İlahiyat Fakültesi'nde okuyan öğrenciler daha sonra Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ı ziyaret ettiler. Öğrenciler eğitimlerine Azerbaycan'da devam etmek üzere Vakfımız tarafından memleketlerine gönderildi.

ÜLVIYE AGAVEYA

S. Siz eğitim için niçin ilahiyat fakültesini seçtiniz?

– Öncelikle babamın tavsiyesi üzerine ilahiyat fakültesini seçtim. Asıl amacım da Azerbaycan'da dinî alanda hizmetler sunmaktır.

S. Sekiz aydır Türkiye'de eğitim görüyorsunuz. Türkiye hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

– Biz Türkiye'yi başka şekilde tanıyorduk. Daha doğrusu bize Türkiye'yi başka şekilde anlattılar. Biz burada Türkiye'yi yaşayarak gördük. Hafıza-

mızda Türkiye hakkında çok güzel izler kaldı. Türkiye'ye geldikten sonra çok şeyler öğrendik. Öncelikle Kur'an-ı Kerim'i güzel okumayı öğrendik, Türkiye'yi yakından tanıdık. Ben bu konuda Türkiye Diyanet Vakfı'na bize böyle bir fırsat verdiği için çok teşekkür ediyorum. Bize maddi ve manevi açıdan büyük yardımları oldu.

S. İlahiyat fakültesini bitirdikten sonra nasıl bir görev almayı düşünüyorsunuz.

– Benim hayatta en büyük arzum öğretmen olarak Azerbaycan'da eğitim vermek, dini alanda gelişmeye destek sağlamak. Şu an Azerbaycan'da dini alanda bir susamışlık var. Ben halkımızın bu susuzluğunu gidermek için elimden gelen gayreti göstereceğim.

Bakü İlahiyat Fakültesi

MUHAMMED İBRAHİMOV

S. Siz eğitim için niçin ilahiyat fakültesini seçtiniz?

– Biz 70 sene Rus baskısı altında yaşadık. Adetlerimizden, inançlarımızdan ayrı düştük. Azerbaycan'da manevi alanda, din alanında büyük bir boşluk var. Bu boşluğun mutlaka doldurulması gerekiyor. Eğer bu boşluğu biz dolduramazsak, başkaları gelip dolduracaktı. Ben bu boşluğun doldurulmasına yardımcı olmak amacıyla ilahiyat fakültesini seçtim.

S. Sekiz aydır Türkiye'de eğitim görüyorsunuz. Türkiye hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

– Türkiye'de din alanında büyük gayretler olduğunu müşahade ettim. Türkiye ekonomik, kültürel ve dini alanda ileri bir ülke. Türkiye'de Diyanet gibi çok güçlü bir kuruluş var. Din alanında halkı çok iyi aydınlatıyor.

S. İlahiyat fakültesini bitirdikten sonra nasıl bir görev almayı düşünüyorsunuz.

– Ben ilahiyat fakültesini bitirdikten sonra imam olmayı, din alanında faaliyette bulunmayı ve Azerbaycan'daki din boşluğunu doldurmayı düşünüyorum. Bu arada bütün masraflarımızı karşılayan, bizi Türkiye'ye getiren ve Azerbaycan'a bir çok alanda yardımı olan Türkiye Diyanet Vakfı'na çok teşekkür ediyorum.

Bakü İlahiyat Fakültesi'nde okuyan öğrenciler

Bakü İlahiyat Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin ülkemizi yakinen tanımları amacıyla çeşitli şehirlere geziler tertip edildi.

MAKEDONYA

Yrd.Doç.Dr. Mehmet İbrahim

COĞRAFİ DURUMU

Eski Yugoslavya'nın parçalanmasından sonra bağımsızlığını ilan eden Makedonya, Balkan yarımadasında yer alır. Kuzeyinde Yugoslavya Federal Cumhuriyeti, batısında Arnavutluk, doğusunda Bulgaristan, güneyinde de Yunanistan bulunur.

Makedonya dağlık bir ülkedir. Ülkenin kuzey batısındaki Şar dağları, 2700 m.'ye ulaşan yükseltileri ile Yugoslavya Federal Cumhuriyeti ile tabii bir sınır teşkil eder. Güneybatıdaki Pelister Dağları ile doğudaki Oso-govska ve Ograzden Dağları diğer önemli yükseltilerdir.

Ülkenin ortasında içinden Vardar nehrinin aktığı çöküntü ovaları bulunur. Karasal bir iklime sahip olan

Resmi adı	: Makedonya Cumhuriyeti
Yüzölçümü	: 25.713 km ²
Nüfusu	: 2.075.193 (1994 sayımı)
Resmi dili	: Makedonca
Başkenti	: Üsküp (Skopje)
Önemli şehirleri	: Kalkandelen (Tetova), Bitola (Manastır), Ohri, Gostivar, Pirlepe, Kumanova, Ustrumca, Struga
Bağımsızlık tarihi	: 8 Eylül 1991
Para birimi	: Makedon Denarı

Makedonya'da kışlar oldukça soğuk geçer. Yağışlar özellikle kış ve ilkbaharda görülür.

Ülkenin en önemli akarsuyu Vardar Irmağı'dır. Kuzeyden güneye ülkeyi baştan başa kateden Vardar Irmağı'ndan sulamada yararlanılır. Ormanlar ülkenin güney, batı ve doğusunda yer alır.

Makedonya, genel olarak bir tarım ülkesidir. en önemli tarım ürünleri pamuk, tütün, pirinç, üzüm ve çeşitli meyvelerdir.

Manastır - Koca Ahmet Kadı Camii - Makedonya

Ülkede kurşun, çinko, krom ve demir çıkarılmaktadır. Sanayi kuruluşları, Üsküp'te yoğunlaşmıştır. En önemlileri demir-çelik, kimya ve tekstil sanayiidir.

TARİHİ

Makedonya, Türk hakimiyetinden önce, farklı dönemlerde Helen, Roma, Bizans ve Slav kültürlerinin etkisinde kalmıştır. Makedonya'da bu tarihi süreç içinde, gerek Orta Asya'dan Hun, Avar, Peçenek ve Kuman gibi Türk boylarının, gerekse Rusya'dan gelen Slav akınlara maruz kalmıştır. Nitekim, Osmanlı hakimiyetinden önce, Makedonya'da Vardar, Kumanova ve Gülgeli gibi Türkçe yer isimlerine rastlanması sebebiyle, burada Orta Asya'daki inanç ve geleneklerine bağlı Türk boylarının yaşadığı anlaşılmıştır.

Makedonya, tarih boyunca Roma ile Bizans veya Doğu ile Batı arasında ticaret, kültür ve sanat yolunun köprülüğünü yapmış, tarihi geçmişi Antik Çağlara kadar dayanan Balkanlar'da önemli yerleşim merkezlerinden biridir.

Kral II. Philip (M.Ö. 359) ve Büyük İskender (M.Ö. 334-323) döneminde, takriben 68.000 km² alana yayılan Makedonya, Balkan ve I. Dünya Savaşı'yla komşu Yunanistan, Bulgaristan ve Sırbistan tarafından üçe bölündü. Bu taksimatla Pirin Makedonyası Bulgaristan'a, Ege Makedonyası Yunanistan'a ve Vardar Makedonyası Sırbistan'a verildi. Ancak Makedonya'nın bu üç komşu devlet tarafından bölünmesindeki paylaşım ihtilafları II. Dünya Savaşı'nda (1940-1945) olduğu gibi, eski Yugoslavya'nın dağılmasıyla da (1991) yeniden baş göstermiş ve gü-

nümüzde dahi devam etmektedir.

Osmanlı idaresinden önce Makedonya, Kral SamoİL ve Vukaşin gibi şehir derebeyleri tarafından idare edilmekte idi. Makedonya'nın Türk-İslâm kültürü ile tanışması 13. yüzyılda Sarı Saltuk gibi kolonizatör Türk Dervişleri sayesinde olmuştur. Yol kavşaklarında dergahlarını kurarak, yerli halkın ve bilhassa 9. yüzyılda Orta Asya'dan göçeden Peçenek, Kuman Türk boylarının sempatisini kazanmıştır. Bu dönemde de Slavların Slav olmayanlara karşı baskıları artmış ve büyük bir kargaşalık dönemi yaşanmıştır. Slavların bu baskısından kurtulmak isteyen bu halk toplulukları Osmanlı'nın gelişini bir kurtarıcı olarak görmüşlerdir. Osmanlı'nın gönderdiği bu dervişler mazlumun yanında yer aldıklarından büyük bir sempati kazanmışlar ve Osmanlı'nın askeri hareketinden önce öncü birlik vazifesini görmüşlerdir. Dolayısıyla Osmanlı'nın Balkan futuhatını kolaylaştırmışlardır.

Makedonya'nın Osmanlı idaresine katılması, 1371

Meriç/Çirmen Savaşı ve 1385 Selanik Fethi ile başlamış, 1389'da Kosova Muharebesi ve 1392'de Timurtaş Paşa tarafından Üsküp'ün fethi ile tamamlanmıştır.

14. Yüzyılın son döneminde Türk hakimiyetine katılmasıyla da, Makedonya'da siyasi, sosyal ve dini hayatta olduğu gibi, kültür, sanat ve mimari alanlarda da bazı değişiklikler olmuştur.

Türk hakimiyetinin ilk yıllarında, Anadolu'dan (Aydın, Konya, Karaman, Maraş) esnaf, din görevlisi ve idareci kadrolarının bu bölgeye iskana tabi tutulması, Makedonya'nın kısa zamanda Türk yurdu olmasına sebep olmuştur.

Bizim burada üzerinde duracağımız konu, yüzölçümü 25.713 km² olan Vardar Makedonyası'dır. 1918-1940 yılları arasında "Güney Sırbistan" olarak adlandırılan bu bölge, 1945 yılında eski Yugoslavya Federasyonu'nun altı cumhuriyetinden biri olmuş ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla da 8 Eylül 1991 yılında bağımsızlığını ilân etmiştir. Bugünkü coğrafi konumuyla Makedonya, Balkan ülkelerini birbirine bağlayan çok önemli stratejik bir öneme sahiptir.

DEMOKRAFİK YAPISIYLA İLGİLİ İHTİLAFLAR

Makedonya çok uluslu, çok kültürlü ve çok dinli mozaik bir yapıya sahiptir. Günümüzde burada 34'e yakın millet veya etnik unsur yaşamaktadır. Burada yaşayan topluluklar arasında çoğunluk teşkil eden Makedonlar, Arnavutlar ve Türklerin yanında azınlıkta olan Bulgar, Sırp, Ulah (Romen), Yunan, Çingene (Rom), Yahudi, Sloven, Slovak, Hırvat, Boşnak, Alman Rus ve diğerleri olarak sıralayabiliriz. Makedonya'da etnik gruplara göre nüfus dağılımı şöyledir.

Makedon	: 1.288.330 (%66.5)
Arnavut	: 442.914 (%22.9)
Türk	: 81.615 (%4.2)
Rom	: 43.730 (%2.3)
Sırp	: 39.260 (%2.0)
Ulah (Romen)	: 8.467 (%0.4)
Diğerleri	: 34.960 (%1.8)

Balkan savaşlarına kadar, Makedonya'da nüfusun çoğunluğunu teşkil eden Türkler, değişik dönemlerde yapılan siyasi baskılarla Türkiye'ye göçe tabi tutulmuşlardır. 1920'lerden 1960'lara kadar Makedonya'dan Anadolu'ya toplu bir şekilde göç hareketi görülmektedir. Günümüzde de bu göç hareketi az da olsa belirli ölçüde devam etmektedir.

Makedonların dışındaki halk topluluklarında yukarıda belirttiğimiz resmi sayımın kendilerinin gerçek sayılarını yansıtmadığı fikri hakimdir. Nitekim 1994 nüfus sayımına iştirak eden yabancı gözlemciler raporlarında yapılan usulsüzlükleri belirtmişlerdir. 1991 ve Avrupa Topluluğu'nun baskısıyla 1994 sayımlarının en önemli özelliği, Makedon hükümetinin arzu ettiği yönde sonuçlandırılmış olması ve gerçek rakam nisbetleri yansıtmamasıdır.

Makedonya'da yaşayan Arnavutlar 1991 yılında yapılan nüfus sayımına toplu halde katılmadılar. 1994'de-

Üsküp İsa Bey Medresesi

ki nüfus sayımında ise, asırlardır Makedonya'da yaşayan 400.790 kişi vatandaşlık evrakı (Yugoslavya'nın dağılmasıyla Makedonya vatandaşlığına kabul edilme zarurluğu getirilmesi ve kasıtlı olarak vatandaşlık işlemlerinin geciktirilmesi) yetersizliği bahanesiyle kayıt dışı bırakılmışlardır. Nüfusta kayıt dışı gözükken bu topluluğun büyük çoğunluğunu Türk, Arnavut, Pomak (Torbes) ve Boşnak Müslüman toplulukları oluşturmaktadır. Müslümanların toplam nüfusa oranları gerçekte %45-50 iken bu şekilde yapılan hilelerle bu oran %25-30'lara düşürülerek Makedon nüfus çok gösterilmek istenmektedir.

Bunun yanında Makedonya'da yaşayan Sırp, Bulgar, Ulah ve Yunanların büyük bir kısmı siyasi ve ekonomi çıkarları yüzünden bütün nüfus sayımlarında kendilerini Makedon olarak deklare etmişlerdir. Nitekim, Makedonya'daki nüfus sayımlarında Bulgar hanesinin açılmaması bu şüpheleri daha da güçlendirmektedir.

Pirlebe Çarşı Camii Saat Kulesi

KÜLTÜR YAPISI

Makedonya tarih boyunca Doğu ile Batı arasında kültür ve ticari bağların kurulmasında köprü vazifesi yapmıştır. Nitekim başlangıçta Bizans ile Roma, ardından Osmanlı ile Batı arasında olan kültür ve ticaret yolu olarak bilinen meşhur "VIA EGNATIA" güzergahı bu bölgeden geçmektedir. Bu sebeple, değişik dönemlerde farklı ulusların kültürlerini barındırma imkanına sahip olan bu bölgede Helenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı yapılarını bir arada görmek mümkündür. Makedonya'da bu farklı kültürlerle ait eserlerin bir arada bulunması, bir açık hava müzesini anımsatmaktadır. Her medeniyetin karakteristik özelliklerini en mükemmel şekliyle yansıtan mimari örnekler bulunmaktadır.

Osmanlıdan önce Makedonya'da Roma ve Bizans anlayışında bir şehirleşme olduğu bilinmektedir. 1392 yılında Makedonya bölgesinin Osmanlı idaresine katılmasıyla, siyasi, sosyal, dini ve ticari hayatta olduğu gibi, kültür, sanat ve şehirleşme alanlarında da bazı değişiklikler olmuştur.

Osmanlı hakimiyetinin ilk yıllarında Anadolu'dan bu bölgelere göçe tabi tutulan Türk aileleri, beraberlerinde kendilerine has toplum düzenini, kültür ve sanatın her dalını, örf-adet ve geleneklerini de getirmişlerdir.

Önceden, Roma, Bizans ve yerli geleneğe bağlı olan Makedonya'daki şehirler (Üsküp, Manastır, Ohri, Kalkan-delen, İştıp, Gostivar vb.) Türk hakimiyeti ile birlikte yerini Türk şehircilik anlayışına bırakmıştır.

Makedonya'da Türk şehir anlayışına uygun bu yeni şehirleşmede vakıf müesseselerinin önemli bir yeri vardır. Osmanlı Devleti burada askeri ve idari yönde ağırlığını gösterirken, vakıf müesseseleri, halkın dini, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamayı kendilerine bir görev edinmişlerdir. Günümüzde dahi Makedonya'da birçok şehirde, mahalle ve semt isimleri bu vakıf müesseselerinin ismiyle anılmaktadır.

MAKEDONYA'DA DİNİ TEŞKİLAT

Makedonya'da farklı dinlere mensup olanların kendilerine ait dini teşkilatları vardır. Bu dini kuruluşların başında Ortadokslara ve Müslümanlara ait dini müesseseler gelmektedir. Bütün dini teşkilatlar da vakıf statüsündedir. Gelir kaynağını da kendi dini mensuplarından temin etmektedir. Bu kuruluşlar özerk bir statüye sahiptirler ve kendilerine ait tüzükleri vardır.

Makedonya'da Müslümanların sahip olduğu dini kuruluş "Makedonya İslam Birliği Riyaseti" dir. Buraya bağlı 13 müftülük vardır.

Makedonya'da dinler, mezhepler ve oranları şöyledir:

Ortodoks	: %66.7
Müslüman	: %30
Katolik	: %0.5
Diğer	: %2.8

İshakiye Camii - Bedesten, Manastır / Makedonya

MAKEDONYA'DAKİ VAKIF MÜESSESELERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Makedonya'da ilk vakıf müesseseleri Osmanlı Devleti'nin sultanları, vezirleri, valileri, kadıları, gazileri ve sancak beyleri tarafından kurulmuştur. Bunun yanında fetihten sonra daha geç dönemlerde mahalli idarecilerin inşa ettirdikleri vakıf eserleri vardır.

Osmanlı döneminde Makedonya'da inşa edilen vakıfların büyük bir kısmı külliye halindedir. Vakıfların külliye halinde yapılmasındaki sebep, gideri olan cami, mescid, mektep, medrese, kütüphane, imaret ve zaviye gibi yapıların, geliri olan han, hamam, bedesten, kervansaray, değirmen ve dükkan gibi yapılardan karşılanması fikridir.

Burada ana prensip, vakıf giderlerinin vakıf gelirleriyle karşılanmasıdır. Günümüzdeki döner sermaye işletmeleri gibi çalışan bu vakıfların artan gelirleri yapıların onarımında ve yeni yapılar inşa edilmekte kullanılmaktadır. Her vakıf külliyesinde imaret ve zaviye gibi yapıların bulunması, vakıfların kimsesizlere, yoksullara, yetimlere, yolda kalmışlara ve aciz durumda olanlara ne kadar önem verdiğini göstermektedir. İmarethanelerde günde üç öğün yemeğin ücretsiz olarak dağıtılması ve zaviyelerde barındırılmaları insani yardımlaşmaya verilen önemin en güzel örneğini teşkil etmektedir.

Vakıf külliye yapıları içinde mektep ve medrese yapılarına yer verilmesi eğitim ve öğretimine verilen önemin bir ifadesidir. Böylece mektep yapılarıyla halkın ilk öğrenimi, medrese yapılarıyla da orta ve yüksek öğrenim gönüllü kuruluşlarca üstlenilmiştir. Kütüphane yapılarına da vakıflarda yer verilmesi ilime verilen önemi göstermektedir.

Vakıflarda hamam ve çeşme yapılarının yer alması, temizliğe ve çevre düzenlemesine verilen ehemmiyeti gösterir.

Buraya kadar saydığımız bütün bu özelliklerle vakıfların dini, kültürel, eğitim ve sosyal amaçlı müesseseler olduğu anlaşılmaktadır. Vakıflar verdikleri bu çok yönlü hizmetler neticesinde Balkanlar'da ve Makedonya'da Osmanlı idaresinin uzun ömürlü olmasına katkıda bulunmuşlardır. Vakıf kurucularının asıl gayesi hiçbir maddi çıkar beklemeden halka hizmet ve halkın hayır dualarını kazanmaktır. Bu sebeple bütün vakıf kuruluşları birer hayır müessesesidir.

Sultan Murad Camii, Türbe

Makedonya'da beş asırdan fazla Türk hakimiyeti döneminde, Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tapu Kadastro ve mahalli vakıf kuruluşlarında incelenen vakfiye ile

deFTER kayıtlarında toplam 1276 eserin inşa edildiği anlaşılmaktadır. Bu inşa edilen vakıf eserlerinden 818'i dini, 151'i eğitim, 120'si ticaret, 16'sı askeri ve geriye kalan 133 tanesi köprü, çeşme, hamam ve imaret gibi sosyal yapılarıdır. Hâla incelenmemiş vakfiye, salname ve vakıf kayıtlarının olabileceği ihtimali göz önünde bulundurularak verilen rakamın çok üzerinde eser olacağı düşünülmektedir.

Bugünkü Makedonya Cumhuriyeti sınırları içerisinde yer alan topraklar 1912 yılında Osmanlı hakimiyetinden çıktıktan sonra, Sırbistan'ın hakimiyeti altına girdi.

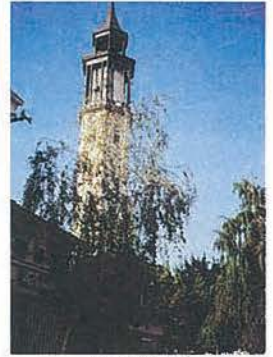
Gerek tabii afetler, coğrafi şartlar ve göç faktörü, gerekse Balkan, I. ve II. Dünya savaşlarının getirdiği felaketler birçok vakıf eserinin tarih sahnesinden silinmesine sebep olmuştur. Bunun yanında Makedonya'nın gerek Krallık (1918-1940), gerekse Komünizm döneminde (1943-1991) Osmanlı vakıf eserlerini yok etme planları, bu eserlerin ortadan kaybolmasında önemli derecede rol oynamıştır. Bilhassa Komünist idareler yeni imar planları bahanesiyle şehir merkezlerinde önemli vakıf eserlerini sistematik bir şekilde ortadan kaldırmışlardır.

Türk ve Müslüman nüfusun Türkiye'ye göç sebebiyle azınlık konumuna düştükleri Manastır, Ohri, Prilep, Köprülü ve İştîp gibi şehirlerde Türk vakıf eserlerine yapılan tahribat daha çoktur.

Sonuç olarak Makedonya'daki vakıf eserlerine gereken ilgi ve önemin verilmediği bariz bir şekilde ortadır. Osmanlı vakıf eserlerinden sadece 44'üne tarihi eser statüsü kazandırılmasını da anlamak mümkün değildir. Makedonya'da tarihi eserlerin korunması, onarımı ve restorasyonu devlete aittir. Bizans ve Hristiyan yapılarına gösterilen hassasiyet karşısında Osmanlı vakıf eserlerine üvey evlat muamelesi yapılmaktadır. Tarihi eser olma statüsünü kazanamamış vakıf eserlerinin onarımı Türk ve Müslüman cemaatlerce yapılmaktadır.

MAKEDONYANIN İÇ SİYASİ PROBLEMLERİ

Makedonya'nın iç siyasetinde etnik gruplar arasında din, dil, kültür, eğitim ve siyasi çekişmeler yaşanmaktadır. İlk aşamada Müslüman topluluklarla Hristiyan-Ortodoks toplulukları arasında din ve kültür alanında üstünlük kurma çabaları, ikinci aşamada ise iki grubun kendi içlerinde farklı etnik grupların kendileri arasında ileriye dönük üstünlük kurma gayretleri, ister istemez bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Makedonların

Saat Kulesi

Makedonya'yı Ortodoks devleti olarak Dünya'ya tanıtmaya kalkması, nüfusun hemen hemen %40'ını teşkil eden müslüman toplulukların hoşnutsuzluğuna sebep olmaktadır. Buna karşılık Arnavutların diğer Müslüman topluluklardan Türk, Torbeş, Boşnak ve Çingeneleri yok sayarak ortak bir davada tek başına hareket etmesi, haliyle bu toplulukların da tepkisine maruz kalmaktadırlar. Sonuçta bu çekişme Arnavut-Makedon çekişmesine dönüşmektedir. Bu ikili çekişmeler Makedonya'yı parçalayacak tehlikeli boyutlara kadar ulaşmaktadır. Ancak, Makedonya'nın parçalanması ve komşu devletler tarafından (Sırbistan, Yunanistan, Arnavutluk, Bulgaristan) bölünmesi, hem Makedonların hem Türklerin ve hatta Arnavutların da zararınadır. Yapılacak tek iş, bütün etnik grupların ve siyasi güçlerin sosyal ve siyasi realiteyi görüp ortak bir uzlaşma yolu bulmaları kaçınılmazdır. Burada yaşayan bütün halk toplulukları pastadan eşit olarak payını alması gerekir. Her tarafın aşırı uçları parçalanmaya götürür. Bu da orada yaşayanlardan çok komşularının menfaatinedir. Makedonya'nın bütünlüğünü ve egemenliğini, ne tek başına Makedonlar, ne de tek başına Arnavutlar koruyacak güçtedir. Bu birlik ve beraberliğin korunması, ancak burada yaşayan bütün toplulukların milli ve manevi değerlerine, insan haklarına saygı göstermekle mümkündür. Bütün sorunlara demokratik sistem içinde çareler aranması gerekmektedir. Fakat, maalesef burada demokrasi rejimi birbirinin hakkını gasbetme olarak görülmektedir. Bir grup kendi haklarını

Üsküp - Muslihiddin Abdülgani Dükkançı Camii, Minare ve Gövdesi

savunurken, diğer grupların haklarını ihlal etmeyi suç olarak görmüyor. Bunu da, demokrasi adına yaptığını söylüyorlar. Bu durumu normal karşılamak gerekir, çünkü düne kadar Komünist rejim temsilcileri, bugün demokratik rejimi uygulamaya kalkışmaktadırlar. Ancak demokrasiden nasibini alamadıklarından, tekrar eski alışkanlıkları olan Komünist rejimin uygulamasını yapmaktadırlar. Bu da, burada demokrasinin tam anlamıyla yerleşmesi için uzun bir sürece ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

MAKEDONYA'DA TÜRKLERİN KÜLTÜR VE EĞİTİM PROBLEMLERİ

Gerek krallık, gerekse komünist dönemi Yugoslavya'sında bilhassa Türklere karşı siyasi ve ekonomik baskı uygulanması, Anavatan Türkiye'ye göçü hızlandırmıştır. Doğu Makedonya'da terkedilen Türk köylerine bugün de rastlamak mümkündür. Dağınık durumda yaşamalarını sürdürmeye çalışanlara da asimilasyon politikası uygulanmıştır. Hali vakti yerinde olanların ve aydın kesimin Türkiye'ye göçe zorlanması, orada kalan sadece Türk ailelerine yürütülen asimilasyonu kolaylaştırmıştır.

Komünizm döneminde doğu Makedonya'da yaşayan Türklerin, dini ve milli kültür değerlerinden uzak, ekonomiden mahrum bırakılmaları, milli kimliklerini kaybedecek boyutlara kadar ulaşmıştı. Ancak, 1991 yılında Makedonya'daki demokrasi hareketi, bu Türk ailelerinin tekrar milli ve dini kültürleri ile barışmasına imkan vermiştir. Doğu Makedonya'daki Türklerin, Makedonya Anayasası'nda ilk-orta öğrenimlerini Türkçe yapmaları hakkı olmasına rağmen, çeşitli bahanelerle bu hakları hâla gaspedilmeye devam edilmektedir.

Batı Makedonya'da ise Türklerin durumu farklıdır. Doğu Makedonya'daki Türklere kıyasla, Batı Makedonya'da yaşayan Türkler gerek ekonomik, gerekse eğitim yönünden daha iyi bir konumdadırlar. Burada, Türkçe öğretim yapan 7 ilkö ve orta okul, iki klasik, üç mesleki olmak üzere toplam 5 lise okulu bulunmaktadır. Buradaki Türkler, temel eğitim-öğretimlerini Türkçe gördükleri için, haliyle dini ve milli kültürüne bağlı genç bir nesil yetişmektedir. Ancak, devlet tarafından bu gençlerin Makedonya'daki üniversitelere girmeleri engellenmektedir. Tesadüfi olarak üniversiteye girenler de mezun edilmemektedir.

Bunun yanında, oradaki tabirle Torbeş veya Pomak Türk köylerindeki çocukların Türkçe ilk öğretim yapma taleplerine üç yıldır izin verilmemektedir.

VAKFIMIZ TARAFINDAN MAKEDONYA'YA YAPILAN HİZMETLER

* Makedonya İslam Birliği Meşihatınca Türkiye'deki imam-hatip liselerinde okutulacak 20 öğrenciye burs verilmiştir.

* Türkiye'deki çeşitli fakültelerde okutulan Makedonya uyruklu 47 öğrenciye Yüksek Öğrenim bursu verilmektedir.

* Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Müttevelli Heyeti Üyelerince bu ülkeye hizmet seyahatı gerçekleştirilmiştir. Bu seyahatte yapılan incelemeler sonucunda;

* Köprülü Kasabası'ndaki Osmanlı eseri Fazıl Ahmet Paşa Camii ile Hamzabey Camii'nin onarımı ve ihyası için 25.000'er DEM yardım tahsis edilmiştir.

* Delçova Kasabası'nda bulunan 17. asır külliyesinin onarımı için 40.000. DEM yardım yapılmıştır.

* Makedonya'daki dini okullarda görev yapmak üzere 2 meslek dersi öğretmeni gönderilmiştir.

* 2000 adet Kur'an-ı Kerim gönderildi.

* Delçova Kasabası'ndaki Fazıl Ahmet Paşa Camii ve Hamzabey Camii'nin onarımı için 10.000 DEM gönderildi.

* Türkiye'den gelen 10 öğrencinin TÖMER kurs ücreti ile burs ücretleri vakfımızca karşılanmaktadır.

Türkiye Diyanet Vakfı Prodüksiyon Merkezi

KAMERA

3 Adet Panasonic WV-F565H Kamera :

1/2" FTT CCD

Horizontal Resolution 850 Line

S/N dB de Minimum 63 dB

Minimum Illüminasyon 1 lux

10 bir "digital signal processing"

14x7.5 Lens

Nigth Eye Konumu

Ten Rengi Ayarı

2 Boyutlu Filtre

Horizontal, Vertical, Dark ve Chroma devreleri

Sony PVV-3P Betacam SP Dockable VTR

ile Aktüel kullanım imkânı

Vakfımız tarafından, İslam kültürünün tanıtılması; özellikle yeni bağımsızlığına kavuşun Türk cumhuriyetlerinde dinî sahadaki boşluğun doldurulması amacıyla, bu ülkelere dinî ve millî muhtevalı programlar hazırlamak üzere prodüksiyon merkezi kuruldu.

Bilindiği üzere, günümüzde insanın eğitiminde ve gelişiminde kütle iletişim araçlarının rolü çok büyüktür. Günümüz insanı karmaşık dünya düzeni içerisinde bilgiyi zahmetsizce ve kolay bir şekilde temin etme yolunu tercih etmektedir. İnsanın eğitim ve gelişiminde de görüntülü yayınların önemi gün geçtikçe artmaktadır.

Özellikle 70 yıllık bir dönemde komünist rejimin baskısı altında kalan ve bu süre içerisinde dinî ve millî alanda büyük tahribata uğrayan Türk cumhuriyetlerindeki soydaşlarımızın, dini pratikleri yeniden kazanmaları yönünde, dini ve millî muhtevalı görüntülü yayınların büyük ihtiyaç olduğunu düşüncesinden hareket eden Türkiye Diyanet Vakfı Orta Asya, Kırım ve Balkanlarda dini hayatın yeniden ihyası için böyle bir işe başlamıştır.

Vakfımız tarafından kurulan prodüksiyon merkezinde, her türlü çekim ve montaj işleri kaliteli bir şekilde yapılmaktadır. Kısa zamanda dinî ve millî muhtevalı programlar hazırlanarak soydaş ve dindaşlarımızı ulaştırılacaktır.

Vakfımız prodüksiyon merkezinde yurtiçinde de belgesel, toplantı, konferans ve özel günler için çekimler yapılmaktadır.

Günümüzün en gelişmiş teknolojisi kullanılarak kurulan prodüksiyon merkezi, belirli şartlarla arzeden kurum ve kuruluşlara da tahsis edilebilecektir.

Reji

Videotek prodigy video mixer
Prospect 6 terminalli Intercom sistemi
Electronic visual EV-4161 Vektör Waveform Scobe
Sony PVW-2800 P Betacam SP Video kayıt cihazı
Panasonic WV-RC 700 A Studio Remote Control
Panasonic WV-CM 1000 Video Monitör 4 Adet
Panasonic BT-M 2025 Video Monitör 3 Adet

Kurgu

Non Linear Editing Sistemi

Panasonic WJ-MX 1000
486 DX2-66 PC Tabanlı Bilgisayar
16 Mbyte Ram ve 500 Mbyte Sistem Diski
Windows 3.11, Türkçe True Type Fontlar
AV Real Time Mikser
2 D Realtime Video Efect Cihazı
3 D Real Time Video Efect Cihazı
Tüm Efectler Real Time
Canlı videoda en az iki boyutlu; kabartma ve oyma efectlerinde real time
Page Turn Efectlerde canlı videoda ışık ve gölge verebilme - Real Time.
Time Code'lu Aktarımlarda VTR'den HD'e ve HD'den VTR'ye karşılıklı kontrolle aktarabilme imkânı (çoklu program imkânıyla)

Title-Crawl-Roll Karakter Jeneratörleri
Montaj Ekranında Clip Resimlerini Verebilme İmkânı
3 Değişik Uygulama İçin Türkçe Karakter Jeneratörü
Resim Üzerinde Boyama Türünde Rötuşlara İmkân Tanıyan Özel Paint Box Yazılımı
Audio/Video kaydı için Toplam 16.8 Gbyte Sabit Disk
Yayın Kalitesinde 77 Dakika Video ve 4 kanal CD kapasitesinde sıkıştırmasız ses
Disk kapasitesini artırmaksızın sadece video sıkıştırma oranının artırılması ile 4 aşamalı olarak toplam 245 dakikaya kadar yükselen video kayıt süresi
20 İnch BT-M 2025 Video Monitör
20 İnch Multisync Bilgisayar Display Monitör
Jogpad
Sony PVW-2800 Betacam SP VTR
RS 422 Control Portü

Işık

TRT Arim - 550 Dimmer Grubu
 TRT Arim - 553 Bilgisayarlı
 Işık Kontrol Masası
 Toplam 35 KV Işık
 TRT Arim Teleskopik
 Işık Askı Sistemleri
 IANIRO Üçlü Set, SLK-3000,
 SLK-2400

Stüdyo

540 seyirci kapasiteli, estetik dizaynı ile şık ve modern bir salon
 Toplam 75 m2 çekim platosu
 Telefonla canlı bağlantı kurma imkânı
 Açıkoturum, Panel, Bilgi Yarışması, Tasavvuf Musikisi ve
 Klasik Türk Musikisi Konserleri için çok uygun bir mekân

Türkiye Diyanet Vakfı Prodüksiyon Merkezinde;
 Dinî gün ve geceler ile ramazan ayı programları,
 Her türlü tanıtım filmleri, Belgesel Programlar
 paket olarak hazırlanmaktadır.

Ses

Soundcraft Spirit Studio 24/4/2 Audio Mixer
 Lexicon LXP-15 Revebratör
 Symetrix-501 Compressör Limitter
 Technics RS-TR 373L Dect
 Sony DTC-59 ES Dat
 Rane Gear GE-60 Grafik Ekolayzer

Shure VP 64 Dinamic Microfon
 Shure SM 81 Condenser Microfon
 Shure SM 83 Yaka Microfon
 Shure ESC 14/84 Telsiz Yaka Microfon

Komple Konser Sistemi

Crown MA-1200 Amplifier 2x600
 Zeck MS-15/3 2x300 Monitör Kabin
 Zeck PAS-15/3 2x600 Kabin
 JBL 2x200 Kabin
 Senheizer BF-531 Microfon
 Senheizer BF-504 Microfon
 Senheizer BF-811 Microfon

Yurtdışına Yönelik Faaliyetler

Sovyetler Birliği'nin dağılması sonucu bir bir bağımsızlığını kazanan, fakat yıllarca komünizmin baskısı altında kalması sebebiyle her alanda sıkıntının hat safhada olduğu Balkan-Kafkas ve Türk cumhuriyetlerine imkanları nisbetinde her alanda yardıma koşan Türkiye Diyanet Vakfı'nın insani yardımları Temmuz ayında da devam etti.

Vakfımız tarafından Temmuz ayında yapılan insani yardımların bir kısmını aşağıda veriyoruz.

* Almanya Bonn Din Hizmetleri Müşavirliği'nden temin edilen bağışla, müftülük hizmetle-

rinde kullanılmak üzere Bosna Hersek Müftülüğü'ne bir adet minübüs, sağlık hizmetlerinde kullanılmak üzere de Tuzla Müftülüğü'ne bir adet ambulans dizayn edilerek bir turla Bosna-Hersek'e gönderildi.

Yine Bosna-Hersek Sultanahmet Camii'nin ihtiyacı olan 300 m² halı Vakfımız tarafından temin edilerek gönderildi.

* Aşkabat Kıpçak Obası çocuk yuvasının ihtiyacı duyduğu 1000 Dolar, Vakfımız tarafından gönderildi.

Vakfımız tarafından Bosna-Hersek'e gönderilen Ambulans ve Minibüs.

KALE

Mülkiyeti Türkiye Diyanet Vakfı'na ait olan Merkez Bayrakçı Camii ve Karaburçak Kur'an Kursu inşaatları hızla devam ediyor. Temelleri 1995 yılında atılan her iki inşaat da müftülük personelinin üstün gayretleri ve halkın yardımlarıyla süratle ilerliyor. Tamamlandığında bünyesinde 14 dükkan, iki adet lojman, müftülük hizmet binası ve abdesthaneleriyle hizmet verecek camide 2500 kişi ibadet edebilecek. Kur'an

kursunda da en az 100 öğrenci yatılı olmak üzere toplam 160 öğrenci eğitim görebilecek.

Kale Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Sağlam, yapılmakta olan inşaatlar için ilçe dışındaki vatandaşlardan da yardım beklediklerini, yardım için T.C. Ziraat Bankası Demre Şubesi 222-6 nolu müftülük hesabına başvurabileceklerini söyledi.

Şanlıurfa

Şanlıurfa'da hayırsever bir vatandaş müstakil bir daire satın alarak Kur'an kursu olarak kullanılmak üzere Vakfımıza bağışladı.

Fadime Uğurata adındaki hayırsever, örnek bir davranış göstererek şehrin en merkezi yerleşim bölgesi olan Yenişehir mahallesinde bir milyon değerinde bir daire alıp, ikiyüzmilyon liralık araç-gereçle donatarak eğitime hazır hale getirip Vakfımıza bağışladı.

Yaz kurslarında öğretime başlanan Kur'an kursu semt sakinleri tarafından memnuniyetle karşılandı.

ATABEY

Vakfımız Atabey şubesinde yaptırılan; müstemilatında, iki adet lojman, Kur'an kursu, misafirhane ve cami bulunan müftülük hizmet binası tamamlanarak hizmete açıldı.

İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Tekkoyun'un verdiği bilgiye göre, Site; çevre tanzimi yapıldıktan sonra tamamlanmış olacak. Halkın katkıları ve din görevlilerinin gayretleriyle tamamlanan Site toplam 640 m2 kapalı alana sahiptir.

GÖRDES

Gördes ilçe müftülüğü hizmet otosuna kavuştu. Türkiye Diyanet Vakfı Gördes şubesi ve din görevlilerinin çabalarıyla, müftülük hizmetlerinin daha iyi yürütülmesi amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı Gördes Şubesi'ne, müftülük hizmetlerinde kullanılmak üzere bir hizmet otosu alındı.

Kültür - Sanat

Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri

SEMPOZYUM
TDV Yayınları, Ankara,
Mart 1996, 128 Sayfa

Türkiye Diyanet Vakfı'nın düzenlemiş olduğu "Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri" isimli panelde sunulan bildirilerin bir araya toplanmalarından oluşan bir kitap.

Kitapta şu bildiriler yer alıyor:

Prof.Dr. Mehmet Aydın: Misyonerlik faaliyetleri ve Türkiye.

Yrd.Doç.Dr. İknur Polat Haydaroğlu: Osmanlı İmparatorluğunda yabancı okullar ve misyonerlik faaliyetleri.

Prof.Dr. Abdurrahman Küçük: Misyonerlik ve Türkiye

Prof.Dr. Günay Tümer: XIX. Yüzyılda sömürgecilerin destek kuvveti misyonerlik ve Yehova şahitleri gerçeği.

ve Prof.Dr. Süleyman Hayri Bolay'ın İzleyicilere konuyla ilgili verdiği cevaplar.

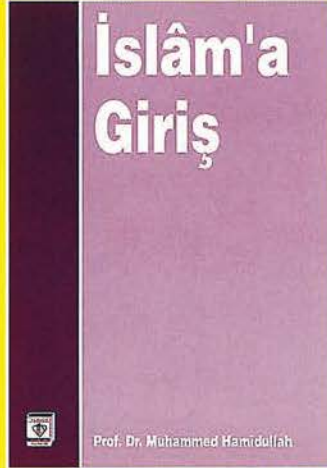
Hristiyan mission faaliyetleri çoğu zaman askeri, ekonomik ve hatta kültürel sömürgecilik hareketleriyle birleşmiş, batı hegemonyasının zeminini hazırlamıştır. Bütün bunlara hedef "Hristiyan iman ruhunu" insanların kabul etmesine zemin hazırlamak olmuştur. Bunun için Hristiyan imanını yaymakla görevli olan misyoneri, bazen bir asker, bazen bir doktor, bazen öğretmen, bazen de bir barış gönüllüsü olarak görebilirsiniz. Yine onu herkesin yardımına koşan bir rahip ve rahibe, bir sosyal faaliyetçi veya bir düşünler evi kurucusu olarak da bulabilirsiniz.

Misyoner kendini, kiliseye adanmış adamdır. O, İncil'in bir neferidir. Her an İsa ile ve Hristiyanlık uğruna canını veren mistiklerle beraberliğini düşünmektedir. Misyoner, bu hedefi için herşeyi yapmayı göze alabilir. Hiç kimsenin çalışmadığı yerlerde çalışabilir. Bunun için de yıllarca cüzam hastanelerinde hemşire ve doktor olarak çalışan misyonerler vardır.

Bundan dolayı tarihin hiçbir döneminde misyonerlik faaliyetleri sona ermiş değildir.

Bu çalışmasıyla Türkiye'deki misyonerlik faaliyetleri tarihsel ve güncel boyutlarıyla irdelenmektedir. Bu kitap, Müslüman mahallesinde salyangoz satanların tarihidir aynı zamanda.

İslâm'a Giriş

Prof. Muhammed Hamidullah,
Çev: Cemal Aydın
TDV Yayınları Ankara,
Mart 1996, 374 Sayfa

Prof. Muhammed Hamidullah'ı Türk okuru yakından tanır. Bir çok eseri dilimize kazandırılmış. Prof. Salih Tuğ tarafından dilimize çevrilen İslâm Peygamberi bunların en ünlüsüdür. Ne var ki İslâm'a Giriş isimli bu eser, Batı dillerine çevrilmesine rağmen dilimize sağlıklı bir tercümesi Cemal Aydın tarafından kazandırılmış bulunuyor.

İslâm'a Giriş, Hz.Peygamber'in hayatı; Kur'an'ın toplanması ve korunması; İslâm'ın hayat anlayışı; İslâm'da iman esasları; ibadetler; tasavvuf; İslâm'ın ahlak, siyaset, hukuk ve ekonomi sistemleri; İslâm'da kadın; Müslüman toplumda gayrimüslimlerin durumu; İslâm ve bilim; kısa İslâm tarihi ve Müslüman gündelik hayatında ne yapar, nasıl yaşar gibi İslâm konusunda asgari düzeyde bilinmesi gereken bütün bilgiler, bu eserde okuyucuya özlü ve doyurucu bir şekilde anlatılmaktadır.

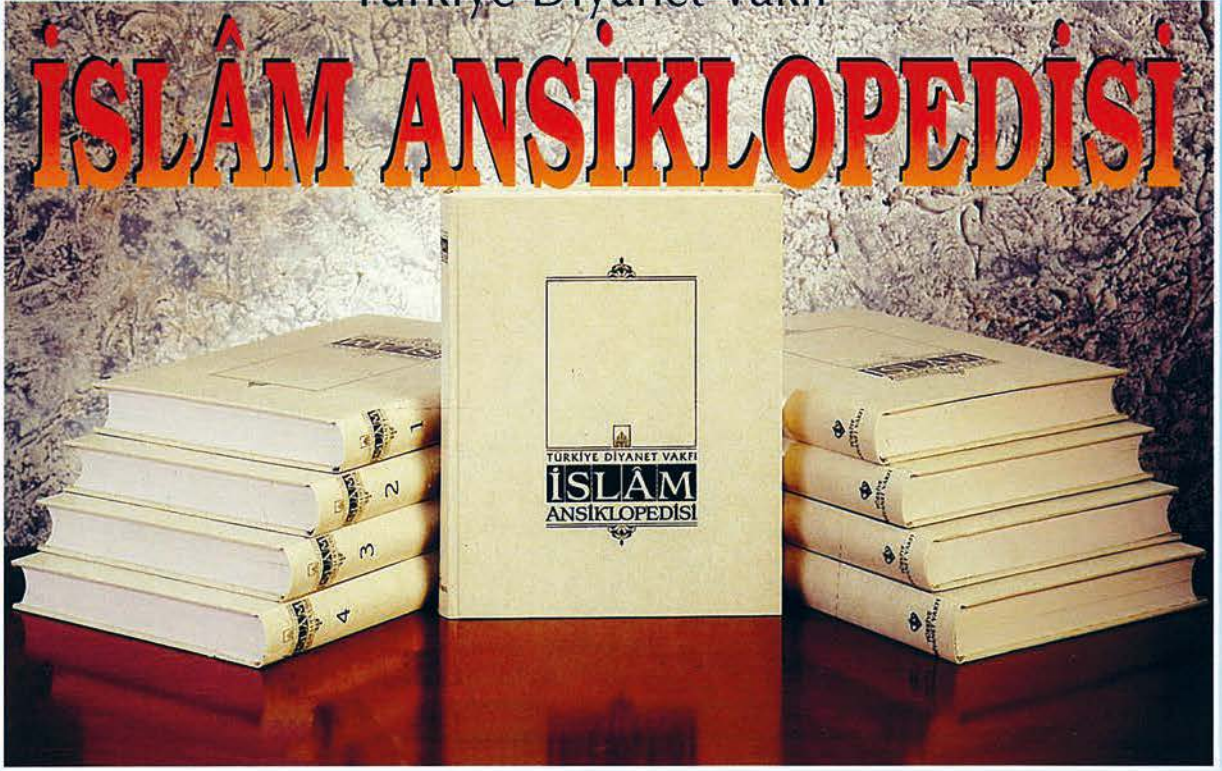
"Bu mütevazı eser, İslâm hakkında giderek artan, kesin ve güvenilir bilgi edinme ihtiyacına cevap vermek üzere hazırlanmıştır. Müslümanların dini, tarihi, kültürü ve gündelik hayatı bu kitapta özlü ve net bir şekilde takdim edilmiştir. İncelendiğinde alanın sade bir panoramasını sunmaktan başka gaye gütmeyen bu eser, İslâm düşüncesi konusunda objektif bir bilgi edinmek isteyenlere de yeterli ve gerekli bilgileri sunabilecek niteliktedir." diyor, Hamidullah Hoca.

Türkiye'de aydın geçinen insanların ahkam kestikleri ama gerçekte cahili oldukları en önemli konu İslâm'dır. Hemen herkes İslâm konusunda kendini uzman sanır; fetva verir, ama kendi kültüründen, kimliğinden de komplekse kapılır. İki yüzlü aydın tipinin en güzel örnekleri bizde bulunur. Birazcık zahmete katlansalar da Hamidullah Hoca'nın Batılılara İslâm'ı öğretmek için yazdığı bu kitabı hiç olmazsa Batılılar kadar okusalar. Hani her şeyi Batı'dan alıyoruz, Batıyı rehber kabul ediyoruz ya! Beyler, bu kitap da Fransızca'dan tercüme edildi, korkmayın, okuyabilirsiniz. Ne irtica hortlar, ne de kıyamet kopar.

Her Yaştan, Her Uğraştan İnsanımızın Temel Ansiklopedisi

Türkiye Diyanet Vakfı

İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

TDV - 417 12 45

Kendi kültürünün ansiklopedisine sahip olmayan toplumlar, kültür ve medeniyetlerini başka toplumların ansiklopedilerini tercüme ederek öğrenmeye çalışırlar.

Bu da, tercüme ansiklopedilerin ticarî savaş ortamını hazırlar. Bu gerçekten hareketle, ticarî amaçlı ansiklopedi savaşının dışında kalan Türkiye Diyanet Vakfı, kendi kültür ve medeniyetimizin ansiklopedisini hazırladı...

Artık kendi kültürümüzü tanımamız için, bize yol gösterecek tercüme değil, te'lif bir ansiklopedi var:

1000'i aşkın yerli ve yabancı yazarın hazırladığı Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, tüm yönleri ile İslâm Türk kültür ve medeniyetlerini anlatan, tek te'lif ansiklopedidir. Her yaştan, her uğraştan insanımızın temel ansiklopedisi Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Pırıl pırıl baskı, mükemmel cilt ve geniş muhteva, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'ne siz de sahip olun.

Nasıl Sahip Olacaksınız?

İster peşin, ister taksitle; uygun fiat, cazip ödeme şartları ile, bu kıymetli esere sahip olabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için, yurt sathındaki il ve ilçe müftülüklerimize ve Bölge müdürlüklerimize, müracaat edebilirsiniz.

TDV İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

DİVANTAŞ®

DİYANET VAKFI NEŞRİYAT PAZARLAMA ve TİCARET A.Ş.

Genel Müdürlük : (212) 653 92 45
İst. Avrupa Yakası : (212) 518 46 04
İst. Anadolu Yakası : (216) 349 96 97
Bursa : (224) 223 22 76

İzmir : (232) 482 18 36
Antalya : (242) 247 73 50
Konya : (332) 350 97 66
Ankara : (312) 433 52 42

Adana : (322) 351 61 25
Kayseri : (352) 232 85 33
Samsun : (362) 233 58 12
Trabzon : (462) 223 40 40

Erzurum : (442) 212 15 83
Gaziantep : (342) 234 25 58
Elazığ : (424) 233 47 72
Van : (432) 216 76 12